

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLMOUCI**

KATEDRA SLAVISTIKY

**Humanitární a rozvojové projekty českých humanitárních
organizací v Gruzii**

**Humanitarian and development projects of Czech humanitarian
organizations in Georgia**

bakalářská diplomová práce v českém jazyce

Vypracovala: Denisa Kolínková

Vedoucí práce: doc. PhDr. Zdeňka Vychodilová, CSc.

2011

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny.

V Olomouci, 14. 4. 2011

---

podpis

Děkuji doc. PhDr. Zdeňce Vychodilové, CSc., za konzultace, rady a připomínky, které mi během psaní diplomové práce poskytla. Současně také děkuji všem, kteří mi byli jakkoli nápomocni při psaní této práce.

---

podpis

Úvod.....	7
1 Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce	8
1.1 Humanitární pomoc.....	8
1.1.1 Mezinárodní humanitární právo	8
1.1.2 Humanitární charta	8
1.1.3 Minimální standardy pro humanitární pomoc	8
1.1.4 Zásady při poskytování humanitární pomoci ČR.....	10
1.2 Zahraniční rozvojová spolupráce	11
1.2.1 Česká rozvojová agentura (ČRA).....	11
1.2.2 Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci	11
2 Gruzie.....	13
2.1 Základní informace	13
2.2 Historie	13
2.2.1 Starověk.....	13
2.2.2 Středověk.....	14
2.2.3 Gruzie mezi Íránem, Tureckem a Ruskem	14
2.2.4 Gruzie součástí Ruska	15
2.2.5 První republika 1917 – 1921	15
2.2.6 Gruzie součástí SSSR 1921 – 1991	15
2.2.7 Nezávislá Gruzie, od roku 1991 po současnost.....	16
2.2.8 Srpen 2008, válka v Gruzii.....	17
3 Člověk v tísní, o. p. s.	22
3.1 Činnost a jednotlivé sekce ČvT.....	23
3.1.1 Humanitární a rozvojová pomoc	23
3.1.2 Programy sociální integrace	23
3.1.3 Informační a vzdělávací projekty	24
3.1.4 Podpora lidských práv	24

3.1.5 Veřejné sbírky	25
4 Charita Česká republika	26
4.1 Činnost Charity Česká republika	26
4.1.1 Sociální a zdravotní služby	26
4.1.2 Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce	27
4.1.3 Finanční sbírky	28
4.1.4 CARITAS – Vyšší odborná škola sociální Olomouc	28
5 Humanitární a rozvojové projekty v ČvT	29
5.1 Sociální projekty	29
5.2 Místní rozvoj a obživa	29
5.3 Projekt „Humanitární asistence vnitřním uprchlíkům ve vybraných uprchlických centrech“	30
5.3.1 Popis projektu	30
5.3.2 Cíle	31
5.3.3 Aktivity	31
5.3.4 Hodnocení projektu	31
5.4 Projekt „Rozvoj občanské společnosti a její účasti na veřejném životě v Gruzii“	32
5.4.1 Popis projektu	32
5.4.2 Cíle	32
5.4.3 Aktivity	33
5.4.4 Hodnocení projektu	33
5.5 Projekt „Podpora ekonomického rozvoje opomíjených oblastí Gruzie“	34
5.5.1 Popis projektu	34
5.5.2 Cíle	34
5.5.3 Aktivity	34
5.5.4 Hodnocení projektu	36
6 Humanitární a rozvojové projekty CHČR	37

6.1 Zemědělské projekty	37
6.2 Zdravotně-sociální projekty	37
6.3 Projekt „Humanitární pomoc - návrat obyvatel do vysídlených oblastí v důsledku válečného konfliktu v Gruzii“	38
6.3.1 Popis situace	38
6.3.2 Cíle	38
6.3.3 Aktivity.....	39
6.3.4 Hodnocení projektu	39
6.4 Projekt „Podpora prevence a včasného odhalení rakoviny u žen v regionech Samegrelo a Shida Kartli“	40
6.4.1 Popis projektu.....	40
6.4.2 Cíle	40
6.4.3 Aktivity.....	41
6.4.4 Hodnocení projektu	41
6.5 Projekt „Zvýšení efektivity hospodářství drobných rolníků v Gruzii“	42
6.5.1 Popis projektu.....	42
6.5.2 Cíle	42
6.5.3 Aktivity.....	42
6.5.4 Hodnocení projektu	43
7 Komentář ke slovníčku	45
Závěr	46
Резюме.....	48
Anotace	53
Bibliografie	54
Přílohy.....	60

ÚVOD

Cílem této bakalářské práce je prezentace vybraných humanitárních organizací, ale především pak podrobných popis konkrétních humanitárních a rozvojových projektů, které tyto organizace realizovaly na území Gruzie. Součástí přílohy práce je rovněž rusko-český slovníček k dané tematice.

V Gruzii působí či působilo více českých organizací, např. Adra, Hand for Help, atd. Není zde prostor představit všechny organizace, a proto se soustředím na činnost dle mého názoru dvou nejvýznamnějších – Člověka v tísni a Charity Česká republika. Motivací pro výběr práce mi byla skutečnost, že se v posledních letech stále zvyšuje počet přírodních katastrof a válečných konfliktů, které nejenže způsobují škody materiální a roztráštěnost celé země, ale vybírají si svou daň i na lidských životech. V krizové situaci je velice důležitá a přínosná práce humanitárních organizací, jež do země zajišťují plynulé proudění humanitární pomoci a prostřednictvím rozvojových projektů pomáhají zasažené zemi začít opět samostatně fungovat.

Práce sestává ze sedmi kapitol. V první kapitole se zabývám humanitárním právem, Humanitární chartou a jsou zde též vymezeny základní rysy humanitární a rozvojové spolupráce. Druhá kapitola stručně pojednává o Gruzii a zejména pak o její historii. Další kapitoly jsou již věnovány zmíněným humanitárním organizacím a souhrnnému popisu projektů. V poslední, sedmé kapitole, komentuji vytvořený rusko-český slovníček.

Informace jsem čerpala z odborné literatury, internetových zdrojů, interních materiálů organizací. Ke zpracování materiálů jsem využívala zejména kompilační metody.

Cenné pro mne byly i konzultace s pracovníky daných organizací a s absolventkami Vyšší odborné školy sociální v Olomouci, jež v Gruzii vykonávaly povinnou školní praxi.

1 HUMANITÁRNÍ POMOC A ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE

Jelikož se ve své práci budu zabývat nejen humanitárními a rozvojovými projekty, ale samozřejmě i humanitární a rozvojovou pomocí jako takovou, je potřeba nejprve stručně popsat význam mezinárodního humanitárního práva, Humanitární charty a rovněž vytyčit rozdíl mezi humanitární a rozvojovou prací.

1.1 Humanitární pomoc

1.1.1 Mezinárodní humanitární právo

„Mezinárodní humanitární právo tvoří principy a pravidla upravující prostředky a metody vedení válečného konfliktu a ochrany civilního obyvatelstva, nemocných a raněných vojáků a válečných zajatců.“ (www.osn.cz) Zvláštními nástroji mezinárodního humanitárního práva jsou čtyři ženevské konvence z roku 1949. Zaručují trestní stíhání každého, kdo toto právo poruší. Doplnky konvencí jsou dva protokoly z roku 1977. Tyto úmluvy vznikly na podnět Červeného kříže a dohromady tvoří tzv. „Chartu humanity“. Obsahují 600 článků, které ustanovují péči o raněné a nemocné vojáky, zajištění humánního zacházení s válečnými zajatci a ochranu civilního obyvatelstva. Byly ratifikovány více než 160 státy. (Jungbauerová, L. a kol., 1997, s. 178, 194)

Ani právní zákaz války však nedokázal ozbrojené konflikty vymýtit, proto je humanizace války hlavní funkcí mezinárodního humanitárního práva. (Jungbauerová, L. a kol., 1997, s. 179)

1.1.2 Humanitární charta

Humanitární charta je obecné prohlášení, které stanovuje nejen základní principy humanitárních akcí, ale i práva obyvatelstva na ochranu a pomoc. Vymezuje odpovědnost států za zajištění pomoci a ochrany. Pokud je státy nejsou schopny poskytnout, musí umožnit intervenci humanitárních organizací. Charta klade důraz na uchování života a zachování lidské důstojnosti při zasažení přírodní katastrofou či ozbrojeným konfliktem. Vyzdvihuje právo na důstojný život, zdůrazňuje rozdíl mezi bojujícími a civilisty a řídí se principem nevystavení opětovnému ohrožení. (Kmoč, V. 2003, s. 1-5)

1.1.3 Minimální standardy pro humanitární pomoc

Minimální standardy se snaží převést humanitární principy a práva do konkrétní praktické činnosti. Vycházejí přitom ze zkušeností humanitárních organizací a současně

jim nabízejí nástroj ke zlepšení kvality a efektivity práce. Tyto standardy se vztahují buď k právům konkrétních osob, anebo k organizacím, které tato práva prosazují. (Kmoch, V. 2003, s. 1-15)

Minimální standardy pro zásobování vodou a hygienická opatření

Zásobování vodou má v krizových situacích velký význam, neboť lidé spíše onemocní díky špatné hygieně a používáním znečištěné vody, než z jiných důvodů. Cílem je především zajistit pitnou vodu, zamezit onemocnění, které jsou přenášena výkaly či zvířaty a hmyzem, zajistit pohodlný a bezpečný přístup k soc. zařízení. (Kmoch, V. 2003, s. 15-26)

Minimální standardy pro výživu

Dostatečný přísun potravin je jedním hlavních faktorů pro přežití. Podvýživa je častou příčinou úmrtí. Programy podporující správnou výživu zajišťují zejména stravu v odpovídající kvalitě a množství, rovnoměrný přístup obyvatelstva ke stravě a prostředky k jeho bezpečné přípravě. (Kmoch, V. 2003, s. 60-61)

Minimální standardy pro potravinovou pomoc

Účelem je zajistit lidem zasaženým krizí potřebné množství potravin, jejich dostupnost a zdroje. Jsou úzce spjaty se standartami pro výživu, neboť bez dostatku potravin budou i ostatní druhy hum. pomoci méně účinné. (Kmoch, V. 2003, s. 110-111)

Minimální standardy pro poskytování nouzového přístřeší a jeho plánování

Nouzové přístřeší je nutným faktorem pro přežití v krizové situaci. Neposkytuje jen úkryt, ale i ochranu před nemocemi a dalšími vlivy. Nouzové přístřeší může být poskytováno podle tří situací. Lidé mohou zůstat ve svých domovech – znají jeden druhého a to jim umožňuje vést co nejnornálnější způsob života. Dále se lidé mohou přesunout jinam a zůstat v hostitelských komunitách – u příbuzných nebo lidí, ke kterým je vážou jiné vazby. Třetí možností je, že se lidé přesunou jinam a zůstanou pohromadě. Žijí ve skupinách na neurčitou dobu v uprchlických táborech. (Kmoch, V. 2003, s. 149-151)

Minimální standardy pro zdravotní péči

Hlavním cílem je zamezení zvýšení nemocnosti a úmrtnosti. Pro zdravotní péči je důležité rychle vyhodnotit priority, monitorovat situaci a zdravotní prohlídky.

Nejdůležitější by měla vždy být primární zdravotní péče, pro jejíž realizaci je nutná spolupráce s místními zdravotními institucemi a kvalifikovanými pracovníky. (Kmoč, V. 2003, s. 187)

1.1.4 Zásady při poskytování humanitární pomoci ČR

Řídí se Zákonem o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí. „Humanitární pomoc (dále HP) je v něm definována jako souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je zamezit ztrátám na životech a újmě na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky lidí zasažených mimořádnou událostí (zejména přírodní katastrofou nebo ozbrojeným konfliktem), jakož i zmírňovat dlouhodobě trvající následky mimořádných událostí a předcházet jejich vzniku a negativním následkům.“ (www.mzv.cz)

Pro poskytování HP platí mezinárodní principy lidskosti (záchrana života), nestrannosti (pomoc potřebným), neutrality (v případě konfliktu nikomu nestranit) a nezávislosti (neřídít se podřadnými zájmy).

Druhy krizí

- okamžitá reakce na katastrofu (první dny a týdny)
- následná pomoc při obnově základních životních podmínek (dlouhodobější, do dvou let)
- prevence katastrof
- pomoc při vleklé humanitární krizi

Způsob HP

3 základní způsoby:

- finanční (příspěvky, dotace, dary)
- materiální
- expertní

(www.mzv.cz)

Úřad pro koordinaci humanitární činnosti (OCHA)

Pracovní náplní úřadu je posilovat koordinaci mezi organizacemi OSN, které poskytují humanitární pomoc. Snahou je dosáhnout shody mezi různými organizacemi při rozdělování pravomocí. (www.osn.cz)

1.2 Zahraniční rozvojová spolupráce

Česká republika je solidární vůči lidem v méně rozvinutých zemích a cítí zodpovědnost za řešení globálních problémů. Proto je zahraniční rozvojová spolupráce (dále ZRS) významnou součástí jejího působení.

Zahraniční rozvojová spolupráce je zákonem definována jako „souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je přispět k odstraňování chudoby, k ekonomickému a sociálnímu rozvoji, k ochraně životního prostředí, jakož i k podpoře demokracie, dodržování lidských práv a řádné správy věcí veřejných v rozvojových zemích“. (www.mzv.cz)

Bilaterální spolupráce – pomoc dvoustranná, stát ji realizuje přímo pomocí vlastních rozvojových programů.

Multilaterální spolupráce – pomoc mnohostranná, realizovaná prostřednictvím příspěvků do mezinárodních vládních organizací. (www.fors.cz)

1.2.1 Česká rozvojová agentura (ČRA)

„ČRA působí od 1. ledna 2008 jako implementační agentura pro plnění úkolů v oblasti zahraniční rozvojové spolupráce ČR (ZRS), zejména pro přípravu a realizaci bilaterálních projektů ZRS.“ (www.czda.cz) Organizačně spadá pod MZV ČR, které ji také zřídilo.

Funkce ČRA: - identifikovat témata spolupráce v prioritních zemích, formulovat projekty rozvojové spolupráce, připravovat podklady pro dotační výběrová řízení MZV, vypisovat a vést výběrová řízení, uzavírat smlouvy v rámci ZRS, informovat o ZRS, podporovat subjekty, které se chtějí zapojit do realizace projektů, atd. (www.rozvojovka.cz)

1.2.2 Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci

Jedná se o „nový konzultační orgán všech ministerstev s účastí představitelů nevládních organizací a podnikatelského sektoru“. (www.rozvojovka.cz) Rada provádí

dozor nad realizací rozvojové spolupráce. Cílem je zvýšení kvality a efektivity pomoci.
(www.rozvojovka.cz)

Regulaci ozbrojených konfliktů zajišťuje mezinárodní humanitární právo. Humanitární charta stanovuje základní principy humanitárních akcí a práva občanů. Tyto principy jsou převedeny do praxe prostřednictvím minimálních standardů, které vychází ze zkušeností humanitárních organizací. Humanitární pomoc ČR je upravena zákonem. Reaguje na vzniklou krizovou situaci. Snahou je vždy zamezit ztrátám na životě a obnovit základní podmínky k životu. Rozvojová spolupráce se více zaměřuje na odstraňování chudoby a rozvoj sociálního a ekonomického potenciálu postižené země.

2 GRUZIE

Humanitární a rozvojové projekty budu zpracovávat na příkladu Gruzie, proto považuji za důležité alespoň zmínit základní informace o zemi a také stručně nastínit její historii. Je zřejmé, že dějiny Gruzie, zejména ty novodobé, mají velkou spojitost se současným stavem země.

2.1 Základní informace

Oficiální název země je Gruzínská republika – gruzínsky Sakartvelo, anglicky Georgia, rusky Грузия. Leží na jižním Kavkazu, v jihozápadní Asii, poblíž Černého moře. Tvoří hranici mezi Evropou a Asií. Sousedí s Ruskem, Ázerbajdžánem, Arménií a Tureckem. Zemi dominují svahy Velkého a Malého Kavkazu, u pobřeží zase nížiny. Nejznámější je Kolchidská nížina. Rozloha zaujímá 69 700 km². Hlavním městem a významným centrem je Tbilisi s více než jedním milionem obyvatel. Administrativně se Gruzie člení na 9 správních území. Celkově se počet obyvatel pohybuje kolem 4,5 mil. Národnostně tvoří obyvatelstvo zejména Gruzínci (asi 80 %), dále Arméni, Rusové, Ázerbajdžánci, Osetinci a Abcházové. Více než 75 % obyvatelstva jsou pravoslavní křesťané. Úředním jazykem je gruzínština. Měna = 1 lari / 100 tetri. V Gruzii je 99% gramotnost. (www.caucasus.sk/gruzie), (www.gruzie.svetadily.cz)

2.2 Historie

Bohaté a dlouhé dějiny Gruzie můžeme rozdělit na čtyři hlavní období: „I. Starověkou Gruzii – Iberii – období otrokářské společnosti, II. Středověkou Gruzii – období feudální společnosti, III. Gruzii novověkou – období buržoazní společnosti, IV. Gruzii sovětskou – socialistickou.“ (Havlík, L. E. 1980, s. 4) Já jsem tato období rozčlenila hlouběji.

2.2.1 Starověk

Historie Gruzie sahá do hlubin věků. Byly zde nalezeny ostatky pralidí a také předměty paleolitu a doby kamenné. Nejznámějšími kmeny byli Kolchové a Iberové. V 6. stol. př. n. l. se na území Gruzie objevuje první státní spolek – Kolchidské království. Na konci 5. stol. př. n. l. vliv království slábl. Byl založen nový stát Kartli, později známý pod názvem Iberie (hl. město Mcheta), který si podmanil i přilehlé oblasti západní Gruzie a kavkazské Albánie. Brzy se rozšiřuje písemnictví. V 1. stol. př. n. l. je Kolchidské

království součástí Pontijského království, později Římské říše. Ve 2. stol. n. l. v záp. Gruzii vzniká království Lazika. Ve 4. – 5. stol. n. l. se celá Kolchida (pod názvem Lazika) ocitla pod vlivem Peršanů. Začíná se rozšiřovat křesťanství a Gruzie se stává druhým křesťanským státem na světě. (Burford, T. 2009, s. 24-25), (www.sololaki.ru)

2.2.2 Středověk

Na počátku 6. stol. car Vachtang Gorgasali vyhlásil Tbilisi hlavním městem Kartli. V polovině století zemi znovu obsadili Peršané, za nimi Byzanc a Arabové, jež zemi střídavě pokořovali a nastolovali v ní vládu. Na konci 9. st. jejich nadvládu ukončil společný boj Gruzínců, Arménů a Albánů. V 10. stol. vznikají velké feudální státy, jež byly spojeny v jediný feudální stát, v čele s carem Bagratem III. Gruzie trpěla nájezdy ostatních kmenů až do 11. stol., kdy ji obsadil David IV. Stavitel a udělal z ní nejsilnější stát na Blízkém Východě. 11. – 12. stol. je nazýváno zlatým věkem kultury a ekonomiky. Car David úspěšně odrazil invaze Turků a osvobodil značnou část Zakavkazska. Z panovníků, jež vládli po Davidově smrti, měla největší respekt jeho pravnučka Tamara. Uzavřela sňatek s knížetem Georgijem Bogoljubským ze Suzdali, načež se brzy rozvedli. Jejím dalším mužem byl osetinský princ David Soslan, s nímž měla dvě děti. Tamara svou zemi rozšířila od Černého moře po Kaspické, zvítězila v bojích nad Turky. Politika země se zakládala na vysoce rozvinutém zemědělství a prosperující ekonomice. Zlatý věk skončil vinou Čingischána a jeho tataro-mongolské hordy. Jejich nadvláda trvala skoro 100 let. Vzpamatovávající se Gruzii definitivně zpustošil turkotatarský vojevůdce Tamerlán. Země byla rozdělena na tři části – Kartli (hl. m. Tbilisi), Imeretii (Kutaisi) a Kachetii (Telavi). (Burford, T. 2009, s. 26-27) (www.sololaki.ru)

2.2.3 Gruzie mezi Íránem, Tureckem a Ruskem

V 17. – 18. stol. se Gruzie stala bojištěm Íránu a Turecka, soupeřících o nadvládu na Zakavkazsku. Vztahy Ruska a Gruzie, jež byly přerušeny v průběhu mongolsko-tatarského jha, se začaly obnovovat. Rusko se rozhodlo Gruzii vojensky podpořit v boji proti Turecku a Íránu. Car Vachtang IV. a další z gruzínských osobností našli v Rusku útočiště. Ve druhé pol. 18. stol. sílí vliv na Zakavkazsku, Turci jsou vyhnáni ze země. V roce 1783 Rusko a Gruzie podepsaly Georgijevský traktát, ustanovující ruský protektorát nad gruzínským královstvím. V roce 1795 Gruzii napadl perský šáh Agha Mohammad Khan Qajar a zpustošil Tbilisi. Kvůli tomu vstoupilo Rusko do války s Persií. Po smrti Pavla I., syna carevny Kateřiny, na trůn nastoupil Alexandr I. Narušil traktát

a zrušil gruzínskou monarchii. V roce 1810 byla západní Gruzie připojena k Rusku. (Burford, T. 2009, s. 27-28), (www.sololaki.ru)

2.2.4 Gruzie součástí Ruska

V letech 1803 – 1864 byla Gruzii díky válkám mezi Íránem a Tureckem vrácena část oddělených území. V roce 1864 byli na severním Kavkazu poraženi Čerkesové a o rok později Rusko ke svému území připojilo Abcházii. Za vlády Ruska se ekonomika Gruzie dobře rozvíjela. 19. stol. charakterizovaly masivní akce křesťanů proti gruzínské aristokracii a národně osvobozené snahy mezi gruzínskou šlechtou a inteligencí. V 60. – 90. letech 19. stol. probíhala stavba Zakavkazské železnice. Byla zahrnuta do všruské železniční sítě. Vzmáhal se rovněž průmysl, Gruzie zajišťovala 50 % světového exportu manganu. Na počátku 20. stol. se rozvíjí dělnické hnutí, populární je učení marxistů. Politická situace eskalovala. V roce 1905 kozáci na setkání soc. demokratů v Tbilisi zavraždili 60 lidí. V roce 1907 zde byl zabit gruzínský politik a spisovatel Ilja Čavčavadze, který vystupoval proti útlaku Rusů. (Burford, T. 2009, s. 28-29), (www.sololaki.ru)

2.2.5 První republika 1917 – 1921

Po Říjnové revoluci 1917 ztratila Gruzie na krátkou dobu svou nezávislost. V Tbilisi byla vytvořena koaliční vláda Zakavkazska (Ázerbajdžánu, Arménie, Gruzie). V dubnu 1918 bylo Zakavkazsko vyhlášeno nezávislou republikou, která se však brzy rozpadla. Gruzie z této aliance 26. května vystoupila. V květnu – červnu 1918 totiž vstoupilo na území Gruzie Německo, aby jí pomohlo v obraně proti Turkům. 4. června gruzínská vláda uzavřela s Tureckem mírovou smlouvu. Turkové získali část území Gruzie. V prosinci 1918, po porážce Německa, tato vojska nahradili Britové. Sřežili železnici Batumi – Baku a zůstali zde až do roku 1920. V červnu 1919 uzavřel gruzínský politik Noe Žordanija s bělogvardějským generálem A. I. Děnikinem smlouvu o společném boji proti bolševikům. V květnu 1920 se bolševici pokusili v Tbilisi zorganizovat převrat, ale byli potlačeni. V lednu 1920 všechny republiky Zakavkazska získaly nezávislost. V únoru 1921 do Gruzie vtrhla Rudá armáda. Bolševici obsadili Tbilisi, dochází k válce Gruzie a Sovětského svazu. (Burford, T. 2009, s. 29-32), (www.sololaki.ru)

2.2.6 Gruzie součástí SSSR 1921 – 1991

V březnu 1921 Gruzie, Arménie a Ázerbajdžán tvořily federální unii. V letech 1922 – 1936 byla Gruzie součástí Zakavkazské federace. Po přijetí druhé Ústavy SSSR se Gruzie stala svazovou republikou. Během let sovětské vlády byla v zemi

provedena industrializace, kolektivizace, vznikla nová odvětví průmyslu.

V roce 1953 zemřel J. V. Stalin (Džugašvili), který byl ve své době nejvlivnější osobností v SSSR. Byl Gruzínek, narodil se ve městě Gori. Byl stoupencem bolševiků, v jejichž čele stál V. I. Lenin. Džugašvili přijal pseudonym Stalin, s myšlenkou stát se "человеком из стали". (Burford, T. 2009, s. 30) Vínou tohoto krutého diktátora zemřely miliony lidí, přesný počet jeho obětí se však zřejmě nikdy nepodaří spočítat. Po jeho smrti, v roce 1956, N. S. Chruščov odhalil kult osobnosti vůdce a obvinil ho ze zločinů. To vedlo k masovým protiruským demonstracím, které si vyžádaly i oběti na životech. V 70. letech byl prvním tajemníkem komunistické strany Gruzie jmenován Eduard Ševardnadze. V roce 1985 se k moci dostal Michail Gorbačov, který ho jmenoval ministrem zahraničních věcí Ruska. V roce 1989 v Tbilisi probíhaly demonstrace za uznání nezávislosti Gruzie. 9. dubna t. r. vyjely do ulic tanky a atakovaly účastníky demonstrací. Tento den je nyní v Gruzii státním svátkem. (Burford, T. 2009, s. 30, 32), (www.sololaki.ru)

2.2.7 Nezávislá Gruzie, od roku 1991 po současnost

V říjnu 1990 se v Gruzii konaly první volby. Zvítězil blok nacionalistických stran pod názvem „Круглый стол — свободная Грузия“. (Burford, T. 2009, s. 33) V čele bloku stál disident Zviad Gamsachurdia, který rovněž řídil Nejvyšší sovět Gruzie. 9. dubna 1991 byl přijat „Akt o obnovení státní nezávislosti Gruzie“. (www.sololaki.ru) V květnových prezidentských volbách zvítězil Zviad Gamsachurdia. V lednu 1991 byla Džabou Joselianim založena polovojenská organizace Mchedrioni. V březnu 1992 byl předsedou Státního sovětu Gruzie zvolen Eduard Ševardnadze. V srpnu t. r. národní garda voj. vůdce Tengize Kitovaniho vstoupila na území povstalecké Abcházie. Vypukl gruzínsko-abcházský konflikt, který měl být uzavřen příměřím. Abcházie však dohodu nedodržela a v konfliktu zvítězila. V důsledku hrozby etnických čistek se zvedla vlna emigrace. Velká část gruzínského obyvatelstva byla donucena opustit své domovy. Do konce října stoupenci Zviada Gamsachurdii obsadili území Samegrela, část Imeretie a Gurie. Pro udržení své moci byl Ševardnadze nucen požádat o vojenskou pomoc Rusko, výměnou za podepsání smlouvy o přistoupení Gruzie do Společenství nezávislých států a účasti Ruska na mírových operacích v Abcházii a Jižní Osetii. Tyto oblasti se také v roce 1993 pokusily od Gruzie za pomoci Ruska odtrhnout. To vedlo k občanské válce, která však díky Rusům rychle skončila.

Neutěšená ekonomická situace, nízká životní úroveň, bující korupce, systematické narušování lidských práv a falsifikace výsledků voleb v roce 2003 vedly k odstoupení

Ševardnadzeho a také k tzv. Revoluci růží. Svůj název dostala podle toho, že opozičníci vtrhli do parlamentu s růžemi v rukou. Ke konci roku 2004 tuto revoluci následovala „oranžová revoluce“ na Ukrajině a v roce 2005 „revoluce tulipánů“ v Kyrgyzstánu. (Burford, T. 2009, s. 40)

Na základě opakovaných voleb byl v roce 2004 prezidentem Gruzie zvolen Michail Saakašvili, jeden z lídrů Revoluce růží. Předsedou vlády se stal Zurab Žvanija. Žvanija však v roce 2005 zemřel a na postu předsedy vlády jej do roku 2007 nahradil Zurab Nogaideli.

V roce 2006 se konaly demonstrace, které v roce 2007 vygradovaly v masové protesty. Demonstranti z řad opozice požadovali odstoupení Saakašviliho. Hlavním předmětem kritiky byla korupce a prudké snížení životní úrovně. Saakašvili koncem listopadu odstoupil z funkce, avšak v lednu 2008 ve volbách opět zvítězil. Gruzínská opozice protestuje, označuje volby za zmanipulované. V květnových parlamentních volbách 2008 rovněž zvítězila strana Saakašviliho. Do roku 2009 byl předsedou vlády Grigol Mgaloblišvili. V současné době tuto funkci od 6. února 2009 vykonává Nikoloz Gilauri. (www.sololaki.ru), (Burford, T. 2009, s. 33, 40, 42)

2.2.8 Srpen 2008, válka v Gruzii

Novodobé dějiny Gruzie asi nejvíce ovlivnila srpnová válka v Gruzii z roku 2008. Několikadenní konflikt se rozpoutal na Kavkaze. Ve válce se střetla vojska Gruzie proti armádě Ruska, jihoosetským a abchazským jednotkám.

Válečný konflikt započal v pátek 1. srpna 2008. Vzájemné ostřelování probíhalo v Jižní Osetii mezi jihoosetskými separatisty a Gruzii. V sobotu 2. srpna začala ze strany separatistů velká palebná akce. Ostřelovali kontrolované vesnice, ležící v nížinách Jižní Osetie. Za oficiální počátek války se považuje noc ze 7. na 8. srpna. (www.jaromirstetina.cz) Dne 7. srpna se na stranu Jižní Osetie přidalo Rusko a došlo k prvnímu leteckému útoku Rusů na Gruzii. V tento den také separatisté z Jižní Osetie palbou zdevastovali gruzínskou vesnici Avnevi. Krátce před půlnocí hranice Gruzie překročila vojenská vozidla a transportéry Ruské federace. Projely Rokským tunelem a postupovaly směrem k Cchinali, správnímu středisku Jižní Osetie. V pátek 8. srpna tímto tunelem projela i další část ruské 58. armády. Gruzínská armáda se jejich nástup snažila zastavit, proto ještě tentýž den vstoupila do Cchinali i armáda Gruzie. Prezident Michail Saakašvili chtěl v odštěpeneckém regionu silou obnovit svou moc. Setkal se však silným odporem Ruska. Město Cchinali bylo ostřelováním a boji mezi ruskou

a gruzínskou armádou zničeno, zahynulo několik desítek obyvatel. Rusové také začali bombardovat území Gruzie mimo Jižní Osetii. Bomby dopadly na přístavní město Poti, město Gori nebo na gruzínskou vojenskou základnu. Následující den, 9. srpna, byly bombardovány další lokality na území západní a střední Gruzie. (www.jaromirstetina.cz)

V neděli 10. srpna se v ranních hodinách do bojů zapojila i Abcházie, ve snaze pomoci Jižní Osetii. Abcházie má s Gruzii tentýž problém, týkající se nezávislosti republiky. Boje s Gruzii byly zahájeny v soutěsce Kodori. (www.ct24.cz) Rusové později opustili oblast Jižní Osetie a Abcházie a zabrali gruzínské město Gori, ležící asi 60 km od hlavního města Tbilisi. Gruzie pochopila, že proti převaze Rusů nemá šanci, a začala své vojenské síly s Cchinvali stahovat. (www.zpravy.idnes.cz)

11. srpna prezident Saakašvili nabízí Moskvě příměří, ta to však zatím odmítla. 12. srpna do Moskvy přiletěl s ruským prezidentem jednat o příměří francouzský prezident Nicolas Sarkozy. Ruský prezident Dmitrij Medveděv poté nařídil ruské armádě v Gruzii ukončit vojenské operace a potvrdil jejich stažení.

13. srpna Gruzie přistupuje na šestibodovou mírovou smlouvu, kterou navrhl prezident Sarkozy. Hlavní myšlenkou je především dohoda o nepoužití síly, zastavení válečných operací, poskytování humanitární pomoci, stažení ruských i gruzínských vojsk, atd. Definitivní příměří podepsala Gruzie 16. srpna 2008, Rusko o den později. Ruští vojáci v Abcházii a Jižní Osetii ale i nadále zůstali... (www.zpravy.idnes.cz)

Dne 26. srpna 2008 Rusko na výzvu svého parlamentu uznalo nezávislost dvou odštěpeneckých regionů - Abcházie a Jižní Osetie. Evropská unie a např. i Česká republika však podporují zachování územní celistvosti Gruzie. Odsuzují Rusko za nerespektování územní celistvosti ostatních států. (www.zpravy.rozhlas.cz) S uznáním nezávislosti separatistických území nikdy nebude souhlasit především sama Gruzie, která tím přichází o značné území. Rusko dokonce přibližně dva roky po této válce rozmístilo v Abcházii a Jižní Osetii své protiletadlové rakety. Jejich úkolem je chránit tato území, ale také zničit všechny stroje, které by narušovaly vzdušný prostor. (www.lidovky.cz) Gruzie také již v srpnu 2008 požádala o vystoupení ze Společenství nezávislých států (SNS). Téměř o rok později, 18. srpna, členství Gruzie v tomto Společenství skončilo.

V souvislosti s touto válkou se vyrojilo mnoho mýtů a nejasností. Účastníci konfliktu se navzájem obviňují z etnických čistek, každá ze stran hájí své stanovisko a i další země se ke konfliktu staví rozdílně. Podle výzkumu, který probíhal v polovině září roku 2008, např. Česká republika stojí převážně na straně Gruzie a i česká média se vyjadřují spíše protirusky, protože pro Čechy je příznačné stát na straně slabšího. Vystává

před námi otázka, kdo je slabší. Může to být Jižní Osetie vzhledem ke Gruzii, Gruzie vzhledem k Rusku nebo Rusko vzhledem k USA, které v tomto konfliktu také sehrály důležitou roli, jelikož Gruzii ozbrojovaly a finančně podporovaly. (Ekonomické reformy roku 1968 a jejich vliv na vývoj po roce 1989, Sborník textů ; č. 26/2008: 84-86)

Není možné, aby takový konflikt nevyvolával emoce nebo zaujatost; já jsem se však snažila stručně poukázat na základní fakta. Nicméně narazila jsem na to, že i ta se mohou v různých zdrojích lišit a je tedy velmi obtížné dopátrat se objektivní pravdy. Ve své práci bych pro porovnání chtěla uvést stanoviska představitele Ruska a představitele Gruzie. Názor ruské strany reprezentuje Alexandr Babakov, místopředseda Ruské státní dumy, za Gruzii představím názor Iriny Zhgenti, chargée d'Affaires a. i. Gruzínského velvyslanectví v Praze.

A. Babakov tento konflikt chápe v širším smyslu. Na počátku 90. let, kdy došlo k rozpadu SSSR, začaly vznikat nové státy. Abcházie i Jižní Osetie byly autonomními republikami a netvořily součást Gruzie. Tyto oblasti patřily formálně ke Gruzii pouze tři měsíce. V 90. letech také došlo ke konfliktu Gruzie s Abchází, což jsem již zmiňovala. Vyžádal si mnoho obětí a v jeho důsledku se tyto republiky od Gruzie oddělily. Z toho důvodu tam 17 let působila ruská mírová vojska, která měla za úkol nejen plnit ruský, gruzínský a osetinský kontingent, ale i udržovat mír v regionu...

Domnívá se také, že jelikož byly Abcházie a Jižní Osetie oslabeny, bylo zřejmé, že se konflikt vyvine tímto směrem. Zvláště v poslední době, kdy Gruzii začaly finančně a vojensky podporovat USA. Saakašvili se rozhodl řešit situaci vojensky. Gruzie projevila agresi. A. Babakov absolutně odmítá obvinění, že by v tomto konfliktu bylo agresorem Rusko. Uvádí, že posláním Ruska bylo donutit Gruzii k míru. Proto Rusové vstoupili částečně na území Gruzie, aby potlačili část infrastruktury. Útočili však jen proti objektům, které válečné operace řídily. Uznání nezávislosti pro Jižní Osetii a Abcházii vysvětluje tak, že každý národ má právo na sebeurčení. Referenda, která v těchto oblastech probíhala, svědčí o tom, že nechtějí být součástí Gruzie, ale nezávislými celky.

Uznáním nezávislosti dokazují, že nemají vůči Gruzii žádné teritoriální požadavky. Závěrem dodává, že Rusko chce na Kavkaze zaručit mír... (Ekonomické reformy roku 1968 a jejich vliv na vývoj po roce 1989, Sborník textů; č. 26/2008: 88-94)

Názor druhé strany reprezentuje Irina Zhgenti. Domnívá se, že Rusko 7. srpna 2008, kdy vstoupilo na území Gruzie, zcela porušilo mezinárodní právo. Abcházie i Jižní Osetie historicky patřily ke Gruzii. V roce 1991 se konalo referendum, ze kterého vyplynulo, že většina obyvatelstva odsouhlasila samostatnost Gruzie. Referenda se

zúčastnily i Abcházie a Jižní Osetie, tedy i národnostní menšiny. Uvádí také, že po rozpadu SSSR se Ruská federace nechce smířit s tím, že o Gruzii přišla, a proto využívala vnitřních bojů v zemi a eskalovala tak konflikt.

V 90. letech působily v Abcházii a Jižní Osetii ruské mírové síly. Podle I. Zhgenti jen prováděly svou politiku a nesnažily se konflikty řešit, ale řídit tak Gruzii. Situace se změnila v roce 2000, po nástupu Vladimíra Putina do vlády. Rusové nelegálně dováželi do konfliktních oblastí pasy a rozdávali je obyvatelům.

I. Zhgenti se domnívá, že Rusové měli srpnový konflikt 2008 předem naplánován a stojí za ním člověk, který se snaží o obnovu totalitárního systému. Tím, že Rusové vstoupili na území Gruzie a projevili vůči ní agresi, uznali samostatnost dvou separatistických republik – Abcházie a Jižní Osetie, porušili všechny právní normy. (Ekonomické reformy roku 1968 a jejich vliv na vývoj po roce 1989, Sborník textů; č. 26/2008: 104-108)

Objektivní názor poskytuje zpráva Expertní komise Evropské unie, na které se podílelo 19 expertů. Vyplývá z ní, že konflikt rozpoutala Gruzie tím, že její armáda začala v noci ze 7. na 8. srpna bombardovat správní středisko Jižní Osetie Cchinvali. Tímto válka fakticky naplno propukla. Podle této zprávy však ani Rusko není bez viny, protože měsíce před vypuknutím války vyhrocovalo situaci v separatistických oblastech. Rusové také vkročením na území Gruzie porušili mezinárodní právo. Rusové se brání tím, že chtěli separatistickým regionům pomoci v obraně a Gruzie zase tím, že reagovala na pokus Rusů proniknout na jejich teritorium. (www.ct24.cz)

Nepřísluší mi, abych tuto válku hodnotila, jelikož nejsem expert a provází ji mnoho nejasností. Avšak domnívám se, že prezident Saakašvili chtěl využít situace, kdy se všichni soustřeďovali na OH v Pekingu k tomu, aby si silou podrobil separatistickou Jižní Osetii. Rusko vojensky podpořilo Jižní Osetii a zareagovalo tvrdým protiútokem. Výsledkem této nesmyslné „bleskové války“ byla naprostá porážka Gruzie a vyhlášení nezávislosti Jižní Osetie a Abcházie. Pošlapány byly samozřejmě i vztahy Ruska s Gruzii.

Je smutné, že ve válce vždy utrpí především obyčejní lidé. Několikadenní válka si vyžádala tisíce obětí a raněných, především z civilního obyvatelstva, tisíce vnitřních uprchlíků, stovky domů byly zničeny bombardováním. Proto bylo potřeba, aby do těchto regionů začala proudit humanitární pomoc. Bylo nutné zajistit zejména dostatečné množství potravin a hygienických potřeb, alespoň dočasné ubytování a zdravotnický materiál... Lidé mohli posílat i finanční prostředky prostřednictvím humanitárních sbírek. Na pomoci zpustošené Gruzii se nemalou měrou podílely i české humanitární organizace,

především Člověk v tísni, Charita ČR nebo Adra, atd. (www.adam.cz) Ve své práci blíže představím dvě humanitární organizace – Člověka v tísni a Charitu ČR. Budu se zabývat humanitární a rozvojovou činností, kterou tyto společnosti realizovaly a realizují na území Gruzie.

3 ČLOVĚK V TÍSNI, O. P. S.

„Obecně prospěšná společnost Člověk v tísni vznikla jako humanitární organizace s cílem pomáhat v krizových oblastech a podporovat dodržování lidských práv ve světě.“ (www.clovekvtisni.cz) Počátky vzniku se datují do května roku 1992, kdy zakladatelé společnosti uskutečnili první projekty na pomoc lidem v tísni, tehdy ještě pod názvem Nadace Lidových novin, kde na začátku společnost sídlila. O dva roky později, v únoru 1994 se název změnil na Nadaci Člověk v tísni při České televizi. Zakladateli společnosti jsou ing. Jaromír Štětina, Šimon Pánek a Česká televize. Právní forma společnosti byla zaregistrována v dubnu 1999 jako obecně prospěšná společnost. (www.clovekvtisni.cz)

Funkci ředitele největší české humanitární a rozvojové organizace v současné době vykonává Šimon Pánek. Narodil se v roce 1967 v Praze. Studoval Přírodovědeckou fakultu UK, kterou však nedokončil, jelikož své mládí procestoval s přáteli po světě. Více než studium ho přitahovala touha po cestování a poznání. Tak se dostal i ke spoluzakladateli společnosti Jaromíru Štětinovi, který je nyní znám jako vynikající novinář a filmař, specializující se na válečné konflikty. (www.jaromirstetina.cz) Vzniklo přátelství a později i tato nezisková organizace. Jejich prvním počinem byla pomoc zemětřesením zasažené Arménii v roce 1988. Shromáždili několik desítek tun materiálu a zorganizovali jeho přepravu. Šimon Pánek je rovněž znám jako český politický aktivista a vůdce studentů Sametové revoluce v roce 1989. Do roku 1989 se účastnil všech protestních akcí. Angažoval se v politice, byl členem Občanského fóra, dokonce složil mandát, avšak politice se nikdy nevěnoval. Obdržel také řadu ocenění a vyznamenání, např. medaili za zásluhy od Václava Havla. (www.masek.eu), (www.pametnaroda.cz)

Společnost disponuje pouze minimem stálých finančních prostředků. Většinu finančních zdrojů na konkrétní projekty tvoří příspěvky např. Agentury OSN a IOM (International Organization for Migration), vlády ČR a samospráv, nadací a nevládních organizací, dále prostředky EU, příjmy od jednotlivců a firem, zahraniční vládní prostředky a ostatní příjmy. (www.clovekvtisni.cz)

„Společnost Člověk v tísni (dále též ČvT, anglicky *People in need* = PIN) realizuje humanitární pomoc, dlouhodobé rozvojové projekty a podporuje snahy o demokratizaci a dodržování lidských práv.“ (www.pressweb.cz) Humanitární pomoc a rozvojové projekty ČvT uskutečnil již ve více než 37 zemích světa. Projekty realizoval v zemích Evropy, Afriky i Asie. Vedle pomoci do zahraničí – zejména do zemí třetího světa, společnost organizuje rozsáhlé projekty i v České republice. Velkou měrou se podílela na

odstraňování následků povodní v letech 1997, 2002, 2006, 2009 a 2010. Cílem dlouhodobých projektů je hlavně zlepšit informovanost českých občanů o rozvojové spolupráci a zvýšit jejich zájem o tuto problematiku. V posledních letech se také prostřednictvím terénní sociální práce řeší situace v českých „sociálních ghettech“. (www.clovekvtisni.cz)

3.1 Činnost a jednotlivé sekce ČvT

3.1.1 Humanitární a rozvojová pomoc

Jak již bylo uvedeno výše, rozlišujeme dva typy pomoci – humanitární pomoc a rozvojovou spolupráci. Obě jsou poskytovány lidem v nouzi, zejména v době války či přírodní katastrofy. *Humanitární pomoc* (dále HP) je obvykle rychlá a krátkodobá. Reaguje na vzniklou krizovou situaci a je poskytována do té doby, než je postižená země schopna sama alespoň částečně fungovat. HP se zabývá především distribucí potravin, léků, hygienických potřeb, poskytováním lékařského ošetření, budováním dočasných přístřeší, zřizováním uprchlických táborů, zajišťuje psychologickou pomoc či obnovu školství... Člověk v tísní poskytoval HP v zemích Evropy (např. při povodních v ČR nebo při požárech v Řecku), v Asii (podílel se na odstraňování následků ničivých monzunů v JV Asii a zemětřesení na Jávě), za války v Gruzii v roce 2008 či při zemětřesení na Haiti v roce 2010 atd. (www.clovekvtisni.cz)

Rozvojová spolupráce je proces dlouhodobější. Zaměřuje se více na chudobu dané země a rozvoj lidského potenciálu. V rámci těchto projektů zajišťuje ČvT nejen základní životní potřeby (pitnou vodu, potraviny, léky), ale podporuje rovněž rozvoj sociálních programů, zdravotnictví, školství, přispívá k rozvoji podnikatelských aktivit, podporuje občanskou společnost a dobré vládnutí. Rozvojové projekty jsou také realizovány v mnoha zemích; v Evropě můžeme uvést např. Rumunsko, Českou republiku, z Afriky Angolu či Etiopii, z Asie Afganistan nebo Kambodžu. (www.clovekvtisni.cz) Humanitární a rozvojovou pomoc ČvT v současné době uskutečňuje v 16 zemích. V Afganistanu, Angole, Arménii, Barmě, DR Kongo, Etiopii, Gruzii, Haiti, Iráku, Jordánsku, Kambodži, Libanonu, Namibii, Pákistánu, Rumunsku, Srí Lance a Ukrajině. (www.skutecnapomoc.cz)

3.1.2 Programy sociální integrace

Problémům sociálního vyloučení a integrace se pracovníci ČvT věnují již od roku 1999. Poskytují lidem z chudinských oblastí asistenci a poradenství ohledně bydlení, nezaměstnanosti, zadluženosti. V následujících letech své služby rozšířili např.

o poradenství v oblasti práce a práva nebo doučování. Rovněž vznikla nízkoprahová zařízení, kde děti z chudých rodin mohou trávit čas.

V roce 2006 vznikly Programy sociální integrace (PSI). Programy nabízejí komplexní balíčky služeb pro sociálně vyloučené jedince a rodiny. Působí ve více než 50 městech a obcích ČR a pracovní tým tvoří asi 140 lidí. Jsou to převážně terénní pracovníci, koordinátoři, poradci, právníci, atd.). (www.clovekvtisni.cz)

3.1.3 Informační a vzdělávací projekty

Vzdělávací a informační programy slouží ke zvýšení povědomí české společnosti o problémech týkajících se chudoby, rozvojové spolupráce, migrace, porušování lidských práv. Vzdělávací programy cílí nejen na pedagogy a studenty českých základních a středních škol, ale i na profesní skupiny, např. policisty. Problematická témata jsou jim přibližována prostřednictvím různých seminářů, příruček nebo dokumentárních filmů. Mezi vzdělávací programy patří např. Jeden svět na školách, Varianty, Polis. (Nadace při ČT Člověk v tísni : zpráva o činnosti, 2005, s. 21)

Informační programy se zaměřují na veřejnost, média a státní správu. S problematickými tématy či informacemi o rozvojové spolupráci jsou lidé obeznámeni prostřednictvím různých kampaní a projektů. Cílem je poskytovat kvalitní informace o humanitární a rozvojové pomoci a o otázkách migrace, o situaci v krizových oblastech, atd. (www.clovekvtisni.cz) Od roku 2000 ČvT provozuje webové stránky Infoservis www.inforservis.net, na nichž uveřejňuje články týkající se válečných konfliktů, života uprchlíků, problémů chudoby, migrace, rozvojové spolupráce, apod. (Nadace při ČT Člověk v tísni : zpráva o činnosti, 2005, s. 28) Informace o rozvojové spolupráci a globálních problémech přináší projekt Rozvojovka na stránkách www.rozvojovka.cz

3.1.4 Podpora lidských práv

Nedílnou součástí činnosti ČvT je podpora lidských práv a demokracie. Cílem je rozvoj občanské společnosti a podpora opozičních aktivistů a disidentů, kteří jsou ve svých zemích utlačováni nedemokratickými režimy. Rozvoj občanské společnosti je v současné době podporován v zemích, jako je např. Kuba, Barma, Ukrajina, Bělorusko, Moldavsko. (www.clovekvtisni.cz) ČvT každoročně pořádá mezinárodní filmový festival Jeden svět, zaměřený na lidská práva. Během festivalu je lidem, kteří se významně podíleli na dodržování lidských práv a prosazování demokracie, udělena cena Homo Homini. (Nadace při ČT Člověk v tísni : zpráva o činnosti, 2005, s. 22)

3.1.5 Veřejné sbírky

Aktivity humanitárních a rozvojových organizací jsou jistě velice záslužné a potřebné, ale domnívám se, že na pomoci lidem v nouzi se může podílet i člověk jako jednotlivec. Nemusí to být právě práce na misích v krizových oblastech. Pomáhat se dá i z domova, prostřednictvím finančních darů a veřejných sbírek.

Jednou z forem cílené pomoci je *Klub přátel ČvT*. Klub přátel je společenství lidí, kteří se na pomoci podílejí tím, že každý měsíc darují určitou finanční částku. Členem klubu přátel se může stát každý, stačí pouze vyplnit přihlášku a zadat v bance trvalý příkaz. Tato pomoc je nejlepší cestou jak pomáhat, protože i malá částka může pomoci zachránit život. Člen klubu přátel vždy obdrží zprávu o tom, jak a kde jeho peníze pomohly. (www.clovekvtisni.cz)

4 CHARITA ČESKÁ REPUBLIKA

„Nezisková humanitární organizace Charita Česká republika je největším nestátním poskytovatelem sociálně zdravotních služeb u nás. Jejím krédem je pomoc v nouzi bez ohledu na příslušnost k rase, národnosti či náboženství.“ (www.caritasczech.org) Organizace pomáhá lidem v tísní především na území České republiky, ale zaměřuje se rovněž na pomoc do zahraničí. V České republice pomoc směřuje zejména k matkám s dětmi v tísní, lidem bez domova, drogově závislým, sociálně slabým rodinám, lidem se zdravotním či mentálním postižením, osamělým starým lidem, migrantům, uprchlíkům, apod. (www.charita.cz)

Charita Česká republika (dále CHČR) svými službami a péčí navazuje na historii křesťanů a katolické církve, jelikož už i v době první republiky zajišťovala chudým rodinám ošetrovatelskou péči. Během druhé světové války došlo k omezení činnosti. V roce 1989 byla obnovena činnost církve a Charita vznikla znovu jako humanitární organizace. CHČR je od roku 1995 členem Caritas Internationalis – sdružení 162 katolických charit a také regionální organizace Caritas Europa. CHČR má svého partnera ve většině zemí a díky tomu je schopna rychle a efektivně pomáhat.

CHČR tvoří 9 subjektů. Jedná se o 6 diecézních charit (charita Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Litoměřice, ostravsko-opavská, Plzeň), 2 arcidiecézní charity (Olomouc a Praha) a Českou katolickou charitu – Domovy duchovních a řeholnic. Všechna sdružení mají svou právní subjektivitu. CHČR je zaregistrována jako právnická osoba dle Kodexu kanonického práva a tvoří součást římskokatolické církve. V čele každé z těchto diecézních a arcidiecézních charit stojí ředitel a prezident. (www.charita.cz) Funkci ředitele CHČR vykonává Ing. Mgr. Oldřich Haičman. Ředitelem arcidiecézní charity v Olomouci je Václav Keprt a prezidentem P. Bohumír Vitásek.

CHČR je jako nezisková organizace financována zejména prostřednictvím tržeb za sociální a zdravotní služby, pomocí dotací od státu a krajů, grantů na konkrétní projekty, sbírek, darů od společností a jednotlivců. (www.charita.cz)

4.1 Činnost Charity Česká republika

Činnost CHČR je velice obšírná, proto zde uvedu jen některé. Hlavní myšlenkou je samozřejmě vždy pomoc lidem v nouzi.

4.1.1 Sociální a zdravotní služby

Poradny – poskytují občanům informace o jejich právech a povinnostech, nabízí poradenství prakticky ve všech oblastech života, napomáhají řešit problémy, radí cizincům v pracovních záležitostech.

Azylové domy – slouží lidem v nouzi, tj. lidem bez přístřeší, kteří přišli o svůj domov a neumí problémy s tím spojené vyřešit sami. Jsou určeny převážně pro matky s dětmi, ale i pro muže a ženy s českým občanstvím.

Denní stacionáře – poskytují služby a péči převážně seniorům, kteří jsou již částečně odkázáni na pomoc jiné osoby.

Hospice – tato zařízení ulehčují nejobtížnější chvíle života těžce nemocným, umírajícím lidem a jejich rodinám. CHČR zřídila 3 hospice – na Svatém Kopečku u Olomouce, v Červeném Kostelci a v Rajhradě u Brna.

Mezi další služby, které CHČR poskytuje, patří domácí péče, domovy pro seniory, denní a kontaktní centra, chráněné bydlení, osobní asistence, chráněné dílny, zvláštní sociální služby a zabývá se rovněž novodobým otroctvím – tedy obchodování s lidmi. (www.charita.cz)

4.1.2 Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

Humanitární a rozvojová spolupráce je od roku 1999 nedílnou a významnou součástí působnosti CHČR. Nejčastěji realizuje pomoc v oblastech zasažených přírodní katastrofou či válečným konfliktem. (www.caritasczech.org) HP v České republice proudila zejména k lidem postiženým ničivými povodněmi v letech 1997, 2002, 2006, 2009 a 2010. CHČR se dále zaměřovala na pomoc cizincům a uprchlíkům na území ČR, které z jejich země vyhnaly válečné konflikty nebo chudoba.

Rozvojová spolupráce se soustřeďuje do rozvoje vzdělávání a pomoci cizincům v nouzi. „Charita Česká republika provádí humanitární pomoc v zahraničí od roku 1995, samotné oddělení humanitární a rozvojové pomoci Sekretariátu CHČR pak od roku 2000.“ (www.charita.cz)

Činnost Charit celého světa koordinuje sdružení Caritas Internationalis. CHČR dosud působila ve více než 30 zemích světa. V současnosti realizuje své projekty např. na Srí Lance, Severním Kavkazu, v Gruzii, Mongolsku, Moldavsku, Bangladéši, Haiti, atd. Kromě poskytování humanitární pomoci si CHČR za dlouhodobé cíle a priority klade zejména rozvoj vzdělávání, posilování kapacity místních partnerů a obnovu zdrojů obživy v krizových oblastech. (www.caritasczech.org) Konkrétně na humanitární a rozvojovou činnost v Gruzii se zaměřuje Caritas Gruzie – partnerská organizace CHČR.

4.1.3 Finanční sbírky

Na pomoci lidem v nouzi u nás i v zahraničí se lze podílet prostřednictvím sbírek, které CHČR pořádá.

Tříkrálová sbírka – největší dobročinná akce u nás. V celostátním měřítku se realizuje od roku 2011. Výtěžek je určen zejména seniorům, nemocným, matkám s dětmi v tísní, podle regionu, kde sbírka probíhá. (www.trikralovasbirka.cz)

4.1.4 CARITAS – Vyšší odborná škola sociální Olomouc

Jedinou vzdělávací institucí v České republice, která vychovává humanitární pracovníky, je Caritas VOŠs v Olomouci. Byla založena v roce 1995 olomouckým arcibiskupem Msgr. Janem Graubnerem. Studium je spjato s odbornou praxí, kde si studenti své teoretické znalosti ověří v praxi. (Mludek, I. 2008, s. 132, 134) Jelikož studenti vykonávají zahraniční praxi i v Gruzii, seznámila jsem se s absolventkami Janou Kowalovou, Zuzanou Országovou a Danou Haferníkovou, které mi poskytly cenné informace a podělily se o zážitky.

5 HUMANITÁRNÍ A ROZVOJOVÉ PROJEKTY V ČvT

Informace k souhrnnému popisu projektů ČvT jsem čerpala z www.clovekvtisni.cz. Činnost ČvT v Gruzii se datuje od druhé poloviny roku 2005. Společnost se od počátku zabývala prevencí nelegální migrace a podporou ekonomického rozvoje v regionu Imeretie. V roce 2007 ČvT rozšířil svou působnost do dalších projektů a regionů. Důležitým okamžikem v působení společnosti se stal srpnový ozbrojený konflikt z roku 2008. ČvT okamžitě poskytl materiální humanitární pomoc – distribuoval jídlo, zdravotnický materiál, provedl opravy a rekonstrukce domů. Několik měsíců se rovněž zaměřoval na psychosociální pomoc. Detailněji projekt popisují dále. ČvT realizuje v Gruzii sociální projekty a projekty podpory místního rozvoje a obživy.

5.1 Sociální projekty

Ze starších projektů ČvT realizoval např. projekt „Socio-humanitární podpora vnitřně přesídlených osob ve vybraných komunitních centrech v regionu Zugdidi“, jehož účelem bylo poskytovat humanitární pomoc a sociální služby vnitřně přesídleným osobám.

Dokončeným programem ze sociální oblasti je „Prevence nelegální migrace“. V regionu Imeretie ČvT od roku 2005 uskutečňoval „osvětovou kampaň, ve které se snažil seznámit obyvatelstvo s riziky nelegální migrace a obchodování s lidmi“. (www.clovekvtisni.cz) Současně se seznámili s výhodami legální práce v zahraničí.

Velice přínosným projektem je „Podpora socio-ekonomické integrace vnitřních uprchlíků v oblasti Zugdidi“. ČvT v tomto projektu využívá terénní sociální práci, která je v zemi poměrně novým jevem. Sociální pracovníci pracují s uprchlíky jak individuálně, tak i na úrovni komunity. Řeší s nimi problémy, organizují setkání. Jejich cílem je zkvalitnit sociální služby pro tyto osoby. ČvT se v oblasti Zugdidi zaslouhuje o rozvoj občanské společnosti (prostřednictvím malých grantů) a místních komunit a rovněž podporuje podnikatele z řad nejvíce zranitelných.

5.2 Místní rozvoj a obživa

V regionu Dmanisi byl uskutečněn projekt „Podpora místních zemědělců, podnikatelů a národnostních menšin“. Místní zemědělci byli podpořeni v založení sběrný mléka a provozní linky na výrobu sýrů. ČvT se rovněž zasloužil o podporu rozvoje ekoturismu v Kazbegi. V Tkibuli ČvT realizoval projekt, jež se prostřednictvím školení a malých grantů zaměřoval na podporu tamních zemědělců.

K novějším projektům ze sféry zemědělství patří např. projekt „Podpora drobného podnikání gruzínských uprchlíků navrátilých se z Francie“. Na gruzínské migranty ve Francii se nahlíží jako na nelegální přistěhovalce, tudíž se pod hrozbou deportace dobrovolně navrací do své země. ČvT pomáhá Francouzské ambasádě komunikovat s uprchlíky, podává informace o jejich rodinné situaci a problémech.

Cílem projektu „Podpora transparentnosti a komunikace v Gruzii“ je „aktivizovat co největší počet občanů a zejména mladou generaci a nabídnout jim vhodné komunikační metody“ a dále „podpořit vznik a činnost konkrétních občanských aktivit na lokální úrovni“. (www.clovekvtisni.cz) Vznikající iniciativy a organizace, které se o to snaží, jsou plně podporovány.

Na transformační projekty navázal v roce 2010 projekt „Rozvoj občanské společnosti a její účasti na veřejném životě v Gruzii“. Zaměřuje se na podporu občanských a mládežnických iniciativ ve vybraných regionech Gruzie. Projekt se stal díky podpoře představitelů místních samospráv ojedinělým, a proto jsem ho dále podrobněji zpracovala. Dalším projektem je „Podpora ekonomického rozvoje opomíjených oblastí Gruzie“. Projekt byl realizován v regionu Imeretie a navázal na první fázi, jež byla realizovaná v roce 2009. Současně je provázán s projektem „Podpora transparentnosti a komunikace v Gruzii“. Záměrem je podpořit ekonomický rozvoj obyvatel v znevýhodněných oblastech. Cílí na drobné podnikatele, zranitelné skupiny a vnitřní běžence. Tento projekt je rovněž podrobněji popsán dále.

5.3 Projekt „Humanitární asistence vnitřním uprchlíkům ve vybraných uprchlických centrech“

5.3.1 Popis projektu

Prostřednictvím tohoto projektu byla poskytnuta humanitární pomoc 18 vybraným komunitním centrům vnitřních běženců v Tbilisi a rovněž obyvatelům tří vesnic (Zemo Nikozi, Kvemo Nikozi, Zemo Kviti), které se nachází v nárazníkové zóně. Snahou bylo komplexně pokrýt jak potřeby primární (jídlo, přístřeší), tak i potřeby sekundární (psychosociální pomoc). Projekt se totiž skládal ze dvou komponentů, a to psychosociální asistence a materiální pomoci. Psychosociální asistenci zajišťovalo 8 intervenčních týmů. Každý tým tvořili 3 odborní pracovníci, kteří působili v komunitních centrech a zmíněných vesnicích. Materiální pomoc zajišťovala kromě distribuce jídla, hygienických

a zdravotnických potřeb, oblečení a léků, také drobné opravy a rekonstrukce některých komunitních center.

5.3.2 Cíle

Projekt byl koncipován jako humanitární asistence, proto bylo primárním cílem zajistit humanitární pomoc a psychosociální asistenci vnitřním uprchlíkům. Sekundárním cílem byla příprava pro další podobné intervence.

5.3.3 Aktivita

Bylo nutné provést identifikaci psychosociálních potřeb uprchlíků z osmi vybraných center. V rámci tří denního školení byli proškoleni 3 specialisté, kteří také provedli screening šesti vybraných lokalit. Následující školení bylo rozděleno na tři celodenní školení a školení, která probíhala v pátky každého týdne. Zde se konaly debriefingy školení. Kromě těchto školení se uskutečnilo ještě devět celodenních školení. Témata školení se týkala psychotraumat, psychosociální asistence a podpory, komunitní mobilizace. Celkem bylo vyškoleno 30 expertů a vytvořeno 8 intervenčních týmů.

Důležité bylo poskytování psychosociálních a humanitárních služeb ve vybraných uprchlických centrech. Dle výsledků identifikace a psychosociální analýzy byly poskytovány tyto aktivity: individuální a skupinové terapie (např. rodinné), sociální asistence (poskytování informací, orientace v situaci), volnočasové aktivity s dětmi (organizované dobrovolníky), psychoterapeutická asistence.

Dále byla realizována doplňková distribuce jídla, hygienických a sanitárních potřeb. Byly rekonstruovány a opraveny některé budovy.

5.3.4 Hodnocení projektu

Projekt lze považovat za velice zdařilý. Bylo zformováno 8 intervenčních týmů zahrnujících asi 30 odborně vyškolených pracovníků, kteří působili v 18 komunitních centrech v Tbilisi a třech vesnicích nárazníkové zóny. K psychosociální asistenci mělo přístup až 3 500 obyvatel. Celkově bylo uskutečněno 59 terapeutických sezení, 22 osob bylo v závažnějším psychickém stavu.

Doplněním asistence byl materiální komponent. Ve vesnicích nárazníkové zóny bylo kromě jídla distribuováno i 750 hygienických balíčků (poskytl UNFPA) a plynové vařiče, jež zajistila CHČR. Bylo vytištěno 250 informačních bookletů pro vnitřní uprchlíky.

Zásluhou ČvT byla zateplena 2 komunitní centra v Zugdidi. Bylo nutné vyměnit

dveře, okna a provést menší opravu střechy. V pěti komunitních centrech v Tbilisi byl opraven vodní a odpadní systém (sprcha, topení). Ve vesnici Zemo Nikozi byla rekonstruována tělocvična.

Cílovou skupinou se ukázaly být nejen lidé postižení srpnovým konfliktem z roku 2008, ale i dlouhodobí běženci z gruzínsko-abcházského konfliktu.

Projekt můžeme kladně hodnotit i z hlediska udržitelnosti. Většinu projektového managementu tvořili místní zaměstnanci a díky projektu též došlo ke zvyšování kapacit místních expertů.

Zdroj: ČvT, závěrečná zpráva projektu „Humanitární asistence vnitřním uprchlíkům ve vybraných uprchlických centrech“, 2008

5.4 Projekt „Rozvoj občanské společnosti a její účasti na veřejném životě v Gruzii“

5.4.1 Popis projektu

Projekt navazuje na první fázi realizovanou v roce 2009 a též na předchozí transformační projekty. Byl realizován od ledna do prosince 2010 ve městech regionu Imeretie (Tkibuli, Terjola, Khoni, Samtredia, Tskaltubo) a v Gurii (Lanskhuty). ČvT projekt realizoval společně s partnerskou organizací Agora.

Projekt se zaměřuje na podporu občanských a mládežnických iniciativ. Prostřednictvím malých grantů cílí na posílení jejich kapacit. V roce 2010 se však ještě více soustřeďuje na spolupráci s místními iniciativami a podporu mladých lidí. V Gruzii totiž přetrvává pasivní přístup obyvatel k veřejnému dění.

Důležitým se v podpoře občanských iniciativ ukázal být „Manuál dobré praxe“, který poskytoval konkrétní praktické příklady, informace důležité pro vytvoření vlastních projektů a zvýšil také znalosti občanů v této oblasti. Následného výběrového řízení se zúčastnilo více než 30 občanských iniciativ a z nich bylo vybráno 16 vyhovujících projektů.

Cílovou skupinu tvoří občanské iniciativy, studenti, učitelé a představitelé místní samosprávy ze 4 vybraných měst.

5.4.2 Cíle

Přimět občany k aktivitě a podpořit vznik či činnost občanských a mládežnických iniciativ. Dále pak prohloubit spolupráci začínajících i existujících iniciativ.

5.4.3 Aktivita

Ve čtyřech vybraných městech regionů Imeretie a Guria byla v březnu 2010 uskutečněna úvodní setkání, kde byly občanům představeny projektové aktivity. Koordinátor projektu se sešel se zástupci občanských iniciativ, jejichž projekty byly podpořeny v roce 2009 a společně sestavili tzv. „Manuál dobré praxe“. Manuál sloužil začínajícím iniciativám a NGOs a stal se také pomůckou k propagaci mládežnických iniciativ. Bylo vytištěno 500 ks v gruzínském jazyce a 50 ks v anglickém.

Byla uspořádána 4 setkání, na kterých představitelé dříve podpořených iniciativ sdíleli s mládeží ve vybraných regionech zkušenosti. Celkem se zúčastnilo asi 150 lidí, všem byl poskytnut „Manuál dobré praxe“. Kromě těchto setkání byly realizovány rovněž 4 workshopy zaměřené na podporu aktivního občanství a identifikaci problémů komunit.

V dubnu 2010 byla vyhlášeno výběrové řízení a možnost podání projektových žádostí. ČvT obdržel 43 žádostí, z nichž bylo vybráno 16 projektů třinácti různých iniciativ a jedné NGO. Projekty byly podpořeny částkou max. 1 000 GEL (cca 11 000 Kč).

Z grantového řízení pro tzv. participační projekty, které se konalo ve druhé polovině roku 2010, bylo vybráno k financování 6 žádostí. Grantem podpořené projekty byly pravidelně monitorovány.

Rovněž bylo zorganizováno 5 jednodenních i vícedenních seminářů, které cílily na budování kapacit občanských iniciativ a 2 několikaměsíční kurzy práce na PC a anglického jazyka.

V průběhu roku pak proběhly 4 setkání zástupců iniciativ, aby mezi sebou sdíleli své zkušenosti a prodiskutovali problémy, které při realizaci projektů nastaly. Součástí setkání byla i příprava společných projektů.

5.4.4 Hodnocení projektu

Projekt byl realizován v pěti městech regionu Imeretie a jednom městu v Gurii, kde přispěl zejména k identifikaci, sjednocení nejaktivnějších členů společnosti a prohloubení jejich vzájemné spolupráce. Do realizace projektu se podařilo zapojit i představitele místních samospráv, kteří projekt podpořili finančně a organizačně. Tímto se projekt rozvoje občanské společnosti v Imereti stal ojedinělým a sloužil jako příklad pro další projekt ČvT v jiném regionu Gruzie.

Výsledkem byla úspěšná realizace šesti participačních projektů a šestnácti projektů jednotlivých občanských iniciativ. Místní samosprávy se podílely 50 % na spolufinancování participačních projektů. Díky projektům občanských iniciativ byli

občané více zapojeni do života komunity. Dle výsledků můžeme tedy projekt hodnotit velmi kladně.

Zdroj: ČvT, osnova závěrečné zprávy o realizaci projektu „Rozvoj občanské společnosti a její účasti na veřejném životě v Gruzii“, 2010

5.5 Projekt „Podpora ekonomického rozvoje opomíjených oblastí Gruzie“

5.5.1 Popis projektu

Projekt je součástí komplexní humanitární a rozvojové pomoci Gruzii a navazuje na první fázi realizovanou v roce 2009. Tento projekt představuje fázi druhou. Započal v lednu 2010 a skončil v prosinci 2010. Byl realizován v regionu Imeretie, a to konkrétně v Tkibuli, Terjola, Khoni a Tskaltubo. Zejména oblast Tskaltubo charakterizuje velké množství vnitřně přesídlených osob z gruzínsko-abcházského konfliktu.

Projekt se zaměřuje především na zvyšování kapacit drobných podnikatelů a farmářů tím, že jim budou poskytnuta školení a podpora formou drobných grantů. „Důležitým a inovativním komponentem se stala realizace komunitních projektů, která umožnila 50% návratnost hodnoty grantu zpět konkrétní komunitě z roku 2009 a 20% z grantu alokovaných v roce 2010“. (ČvT, závěrečná zpráva o realizaci projektu „Podpora ekonomického rozvoje opomíjených oblastí Gruzie“, 2010) Kromě tohoto byl též podpořen vznik zemědělského družstva, čímž byla posílena ekonomická situace v regionu a spolupráce farmářů. Hlavním projektovým partnerem byla Tkibuli district development foundation (TDDF).

5.5.2 Cíle

Cílem projektu bylo podpořit rozvoj některých znevýhodněných oblastí Gruzie, tzn. podpořit obyvatele v podnikatelské činnosti a spolupráci, umožnit zvyšování kvalifikace.

5.5.3 Aktivita

Před započítáním identifikace příjemců podpory byla uzavřena dohoda s místní partnerskou NNO. Rovněž byl s partnery prokonzultován projekt, byli zaškoleni a připraveny formuláře pro žadatele podpory.

Příjemci pomoci byli identifikováni na základě komunitních a individuálních setkání. Původně byly vybrány oblasti regionu Imeretie, avšak později byly rozšířeny

o oblasti Samegrelo a Zugdidi. Zájemcům o poskytnutí grantu byla umožněna intenzivní školení v podnikání a individuální konzultace. Sedmi konzultačních setkání se zúčastnilo 83 zájemců.

Během dubna, kdy se mohly podávat žádosti o grant, bylo celkem shromážděno 119 žádostí. Projekty byly ohodnoceny a z nich bylo komisí vybráno 32 finálních příjemců drobných grantů. Střední granty podpořeny nebyly, jelikož žádný z podnikatelských záměrů nesplňoval kritéria. V průběhu výběrového procesu přišli zemědělci vybraných komunit s nápadem založení družstva. Družstvo by bylo přínosné nejen pro zemědělce, ale byla by vytvořena i nová pracovní místa. V srpnu bylo vyhlášeno výběrové řízení a vítěznou se stala „výstavba skladovacích prostor pro zeleniny a ovoce určené k vývozu ve vesnici Maklaki“. (ČvT, závěrečná zpráva o realizaci projektu „Podpora ekonomického rozvoje opomíjených oblastí Gruzie“, 2010)

V první polovině roku probíhal monitoring 32 podniků podpořených v roce 2009 a ve druhé polovině těch, které byly podpořeny v roce 2010. Také probíhaly týdenní monitorovací návštěvy podpořeného družstva.

Konaly se semináře zacílené na posílení kapacit podnikatelů a farmářů. Celkem se 4 jednodenních a 2 dvoudenních seminářů zúčastnilo 83 osob. Obyvatelé vybraných lokalit také mohli využít rekvalifikačních kurzů, např. práce na PC.

Součástí smlouvy, kterou podepsal příjemce grantu v roce 2009, byl závazek tzv. 50% „paybacku“, což znamená, že z 50 % hodnoty grantu budou realizovány komunitní projekty. U grantů z roku 2010 „payback“ činil 20 %. Příjemci grantů v roce 2009 měli na realizace projektů rok, zatímco příjemci z roku 2010 pouze 5 měsíců. Bylo uskutečněno 21 projektů naplánovaných v roce 2009 (mimo to i 30 mini projektů zaměřených na distribuci zeleniny, medu, drůbeže pro sociálně nejslabší obyvatele) a 22 projektů z roku 2010 (vybavení mateřské školy, oprava ambulance).

Rovněž byly uskutečněny semináře zaměřené na spolupráci mezi podnikateli. Díky spolupráci s ČvT se agroturistická asociace Korena zúčastnila „mezinárodního veletrhu poskytovatelů služeb pro turisty na jižním Kavkaze“, kde navázala spolupráci s dalšími turistickými organizacemi. (ČvT, závěrečná zpráva o realizaci projektu „Podpora ekonomického rozvoje opomíjených oblastí Gruzie“, 2010)

Důležité bylo založení zemědělského družstva na pěstování zeleniny ve sklenících. Do roku 2010 už mělo 26 členů. Za účelem poskytování informací o projektech byly založeny webové stránky www.networking.pin.ge a také vydána brožura o investičních příležitostech v Imeretii.

5.5.4 Hodnocení projektu

Přínos projektu můžeme s jistotou hodnotit kladně. V regionu Imeretie bylo podpořeno 32 živností, vytvořeno více než 30 nových pracovních míst. Grantem bylo podpořeno 6 drobných farmářů, kteří dokázali založit zemědělské družstvo. Tím byla oživena zemědělská produkce. Podnikatelé si uvědomili výhody spolupráce. Zem. družstvo současně zajišťovalo odbyt pro drobné farmáře.

Významnou byla též inovace v realizaci komunitních projektů, jež byly „financovány jednotlivými podpořenými podnikateli formou 50% návratnosti získaného grantu“. (ČvT, závěrečná zpráva o realizaci projektu „Podpora ekonomického rozvoje opomíjených oblastí Gruzie“, 2010) Pro příjemce grantu byly velice užitečné i semináře a odborná školení. Díky rekvalifikačním kurzům 3 lidé absolvovali kurz maséra, 5 žen kurz šití, 2 kurz účetnictví, 4 muži kurz automechanika, 2 kurz kadeřnictví.

Zdroj: ČvT, závěrečná zpráva o realizaci projektu „Podpora ekonomického rozvoje opomíjených oblastí Gruzie“, 2010

6 HUMANITÁRNÍ A ROZVOJOVÉ PROJEKTY CHČR

Informace k souhrnnému popisu projektů CHČR jsem čerpala z www.caritasczech.org. CHČR se v Gruzii začala výrazněji angažovat po válečném konfliktu ze srpna 2008, kdy bylo nutné, aby do země proudila humanitární pomoc. CHČR poskytla zejména materiální pomoc. Lidem nejvíce zasaženým konfliktem dodala kuchyňské vybavení, plynové vařiče a zimní obuv.

Všechny rozvojové projekty CHČR realizuje ve spolupráci s místními partnerskými organizacemi. Kromě přirozeného partnera, kterým je Caritas Gruzie, spolupracuje CHČR s dalšími pěti organizacemi. Rozvojové projekty se zaměřují převážně na zdravotně-sociální oblast a zemědělství.

6.1 Zemědělské projekty

V zemědělství se CHČR orientuje na podporu kooperativního hospodaření. Drobní zemědělci obhospodařují malá políčka a potýkají se s problémem odbytu svých produktů. Z této sféry byl velmi přínosný projekt „Zvýšení efektivity hospodářství drobných rolníků v Gruzii“, který jsem rovněž dále podrobněji rozpracovala. Cílem tohoto projektu bylo podpořit podnikání drobných rolníků v regionech Samtskhe/Javakheti a Gurii. Vybrané skupině rolníků bude umožněno založit kooperativní jednotku. V kraji Samtskhe/Javakheti byla založena dvě družstva, která se zabývají výrobou sýrů a marmelád. V Gurii vzniklo velké družstvo Agroprodukt, které se zaměřuje zejména na sušené ovoce.

Dalším projektem z této oblasti je „Posilování kapacit Martvili Agro Service Center, Gruzie“. Při realizaci tohoto projektu se navazovalo na předchozí projekt „Zřízení zemědělského centra v okrese Martvili, region Samegrelo“. Zemědělské centrum bylo zřízeno a částečně vybaveno, avšak pro jeho řádný chod musely být uskutečněny i další aktivity. Od zemědělského centra se očekává samostatnost a schopnost generovat příjem. Cílem projektu posilování kapacit bylo tedy zejména korigovat nedostatky, odborně proškolit manažery a zaměstnance zem. centra, dovybavit centrum zem. technikou.

6.2 Zdravotně-sociální projekty

Z oblasti zdravotně-sociální jsem podrobněji popsala a zaměřila se na projekt „Podpora prevence a včasného odhalení rakoviny u žen v regionech Samegrelo a Shida Kartli“. Onkologická onemocnění představují v Gruzii velkou hrozbu, proto cílem projektu bylo zvýšit povědomí společnosti o této nemoci a zdůraznit důležitost prevence. Posláním

projektu je, že rakovina nemoc je léčitelná, pokud je odhalena včas.

V regionu Gori byl zahájen projekt „Podpora občanské participace a rozvoje kapacit místní samosprávy – domácí péče v okrese Gori“. Byl zahájen v létě 2009 po poskytnuté hum. pomoci v důsledku srpnového válečného konfliktu. Cílem bylo zlepšit zdravotní a psychický stav zranitelných osob prostřednictvím modelu domácí pečovatelské služby. Z toho důvodu bylo ve městě zřízeno denní centrum.

Od roku 2005 CHČR také podporuje chráněné dílny, které mladým lidem z rizikových skupin poskytují bezplatné kurzy uměleckých řemesel.

Cílem nového transformačního projektu "Podpora občanské participace a rozvoje kapacit místní samosprávy v regionu Samtskhe/Javakheti" je „dobrá veřejná zpráva v odlehlých oblastech Gruzie, prostřednictvím založených vesnických výborů ve třech převážně gruzínských (Arali, Ude, Vale) a dvou převážně arménských (Tsinubani, Naokhrobi) vesnicích“. (www.caritasczech.org)

6.3 Projekt „Humanitární pomoc - návrat obyvatel do vysídlených oblastí v důsledku válečného konfliktu v Gruzii“

6.3.1 Popis situace

V důsledku srpnových konfliktů roku 2008 bylo z území Gruzie vysídleno přibližně 128 700 osob. Asi 44 800 osob bylo z Gori a více než 25 000 osob z vesnic severně od Gori. Většina vnitřně vysídlených osob (IDPs) se do Gori vrátila, poté, co město opustily ruské ozbrojené jednotky. Nicméně kvůli špatné bezpečnostní situaci v některých částech země se zhruba 12 000 osob nemohlo vrátit zpět. Minimální záruky na návrat mělo 22 000 IDPs z Jižní Osetie a 1 200 z Abcházie.

Do konce roku 2008 muselo být v nově postavených domech ubytováno asi 22 – 24 000 osob. Zbývajících osobám byla poskytnuta prozatímní řešení ve veřejných budovách, které sloužily jako kolektivní centra.

6.3.2 Cíle

Cílem bylo nejen pomoci uprchlíkům při návratu, ale rovněž zlepšení jejich stávající situace. Většina byla nucena opustit své domovy, aniž by si s sebou mohli vzít alespoň nejnnutnější potřeby.

Hlavním záměrem projektu bylo zejména poskytnutí humanitární pomoci osobám postiženým konfliktem.

6.3.3 Aktivita

Projektové aktivity bylo nutné přizpůsobovat aktuální situaci. Počty IDPs v kolektivních centrech se často měnily z důvodu jejich návratu do vesnic, či přesídlení do nových trvalých domů.

Byla distribuována zimní obuvi pro 1670 IDPs. Distribuce proběhla v pěti kolektivních centrech v Tbilisi. Obuv byla ušita v dámské, pánském i dětském provedení. Výrobky ušilo sdružení invalidů, čímž byla podpořena jejich obživná činnost.

Byla provedena identifikace IDPs s úmyslem návratu do původních sídel. Identifikace probíhala od začátku října 2008. Aktivním účastníkem koordinačních mechanismů byla Charita Gruzie pod řízením UNHCR. Byly vystavěny nové domy pro IDPs a rekonstruovány poškozené domy v tzv. nárazníkové zóně. Součástí identifikačních aktivit byl i sběr rozměrů nohou pro výrobu obuvi.

Distribuce plynových vařičů byla rovněž velmi přínosná. Vařič s nádobou bylo možné opakovaně plnit a stal se základním vybavením provizorních kuchyní. Možnost samostatné přípravy jídla napomáhala v obnově psychosociálních vazeb. Potravinu dostávali převážně ze Světového potravinového programu (WTP).

V návaznosti na distribuci vařičů bylo distribuováno i kuchyňské vybavení. Toto vybavení pro domácnost tvořil nerezový hrnec, sada stolního nádobí a hygienická sada – čistící a mycí prostředky.

6.3.4 Hodnocení projektu

Z praktického hlediska usnadňoval projekt návraty postiženým osobám tím, že obdržely zimní obuv a vracely se s provizorně vybavenou kuchyní. „Charita poskytla materiální pomoc i několika desítkám extrémně zranitelných osob, které jsou příjemci projektu domácí péče, který je prováděn v regionu Gori: město Gori a 15 vesnic v bývalém ochranném pásmu.“

Celkem bylo dodáno 900 ks plynových vařičů, 1 000 ks nerezových hrnců (6 l), 1 000 ks nádobí (po 13 ks), 1 000 ks hygienických sad (po 3 ks).

Podle uskutečnitelnosti návratu IDPs do svých domovů můžeme stanovit:

- navrátilce do původních domovů v horizontu 1 měs. – v říjnu, po odsunu armády RF
- navrátilce ve střednědobém horizontu – vrací se po opravě domů
- uprchlíky z J. Osetie a Abcházie bez perspektivy k návratu – ubytování v nových sídlech

- uprchlíky s nejistou perspektivou k návratu – dočasně pobývajících v kolektivních centrech

Zdroj: Charita ČR, závěrečná zpráva projektu " Humanitární pomoc - návrat obyvatel do vysídlených oblastí v důsledku válečného konfliktu v Gruzii ", 2008

6.4 Projekt „Podpora prevence a včasného odhalení rakoviny u žen v regionech Samegrelo a Shida Kartli“

6.4.1 Popis projektu

Projekt byl realizován v dubnu – prosinci 2010. Hlavními realizátory projektu byly Česká rozvojová agentura a Charita Česká republika. Koordinace projektu probíhala prostřednictvím projektové manažerky. Tento projekt navazuje na zdravotnické projekty realizované ČRA v roce 2009. Partnerskými organizacemi v oblasti onkologické péče jsou Národní onkologické centrum, Centrum prevence rakoviny a nevládní organizace Tanadgoma. Regiony Samegrelo a Shida Kartli charakterizuje zejména vysoké procento vnitřně přesídlených osob. Příjemci pomoci tedy byly především ženy žijící v těchto regionech, bez věkového omezení. Záměrem je „přispět ke zvýšení pravděpodobnosti přežití u rakoviny prsu a rakoviny děložního čípku u cílové populace v oblastech s vysokou koncentrací vnitřně přesídlených osob“. (Charita ČR, závěrečná zpráva projektu „Podpora prevence a včasného odhalení rakoviny u žen v regionech Samegrelo a Shida Kartli“, 2010)

6.4.2 Cíle

Prvním cílem projektu je zvýšení povědomí a zlepšení znalostí o zdravém životním stylu a problematice rakoviny.

Druhým cílem je podpora včasného odhalení rakoviny prsu a děložního čípku u žen. Téma rakoviny je v Gruzii tabu, možná i proto pacienti na vyšetření přichází pozdě. Dalším negativním faktorem je nedostačující počet onkologů a finanční možnosti pacientů.

Zdravotní péče v Gruzii zahrnuje tři úrovně: primární, sekundární a terciární. Na primární úrovni fungují tzv. ambulatoria – státní vesnické polikliniky, jež jsou provozovány na vlastní náklady. Sekundární úroveň představují všeobecné okresní nemocnice, které už žádnou státní podporu nemají, jelikož byly zprivatizovány. Na terciární úrovni jsou to regionální a celostátní nemocnice, specializovaná pracoviště. Snahou je zahrnout do péče všechny tyto tři úrovně.

Pracoviště na primární úrovni musí být vybavena potřebným zařízením, aby se pacientky mohly dále vyšetřit. Velkou měrou k tomu přispěly mobilní vyšetřovny. Podrobněji se mohou pacientky nechat vyšetřit v některé z poboček - v Zugdidi či Gori, Národního onkologického centra (NCC) – sekundární úroveň. Následná lékařská péče se provádí v Národním onkologickém centru v Tbilisi – terciární úroveň.

6.4.3 Aktivita

Aby se zlepšila znalost o problematice rakoviny, byla realizována skupinová osvětová setkání, která probíhala v ambulancích, či vesnických poliklinikách. Tato setkání byla významnou součástí projektu. Probíhal zde také nábor vhodných „peer“ školitelek. Pro celkem 48 školitelek byla potom realizována školení. Přínosný byl televizní spot o rakovině prsu a děložního čípku. Regionální TV stanice ho pravidelně vysílaly. Rovněž bylo vytištěno velké množství letáků, plakátů a brožur, které byly dostupné v ambulancích a distribuovány na osvětových setkáních. Dále bylo vybráno 10 ambulancí z regionu Samegrelo a 4 z regionu Shida Kartli, které bylo nutné renovovat a vybavit. Spolupracovalo se i se dvěma ambulancemi z uprchlického tábora Tserovani. Pracovníci ambulancí byli zaškoleni. Pacientky byly vyšetřovány nejen v mobilních ošetřovnách, které měsíčně do regionů dojížděly, ale také na sekundární úrovni v pobočkách NCC. Léčeny byly na terciární úrovni NCC v Tbilisi.

6.4.4 Hodnocení projektu

Domnívám se, že projekt byl velmi přínosný. Povědomí společnosti o rakovině se zvýšilo, byla překročena tabu spojená s touto nemocí. Zřejmé je rovněž zvýšení prevence, např. správné provedení samovyšetření prsu.

V mobilních klinikách bylo během trvání projektu na primární úrovni vyšetřeno 2006 pacientek. Podrobné prohlídce se podrobilo 302 klientek. Celkem bylo zjištěno 14 případů rakoviny prsu a 8 žen s rakovinou děložního čípku. „Identifikováno bylo 24 podezřelých (tzv. obligate) případů rakoviny prsu a 35 podezřelých případů rakoviny děložního čípku. U 28 žen je možný (tzv. facultative) výskyt rakoviny prsu, v případě děložního čípku je to 38 možných případů.“ (Charita ČR, závěrečná zpráva projektu „Podpora prevence a včasného odhalení rakoviny u žen v regionech Samegrelo a Shida Kartli“, 2010) Počet přežití se zvýšil u 147 žen s diagnózou rakoviny či předrakovinovými symptomy.

Zdroj: Charita ČR, závěrečná zpráva projektu „Podpora prevence a včasného odhalení rakoviny u žen v regionech Samegrelo a Shida Kartli“, 2010

6.5 Projekt „Zvýšení efektivity hospodářství drobných rolníků v Gruzii“

6.5.1 Popis projektu

V 90. letech proběhla v Gruzii pozemková reforma, která vedla k roztržitosti zem. pozemků, čímž došlo k minimalizaci odbytu drobných farmářů. Zemědělské regiony sužovala nezaměstnanost a nedostatek kapitálu na rozvoj drobného podnikání. Projekt je zaměřen na podporu rozvoje ekonomiky ve venkovských oblastech. Cílovou populací jsou drobní farmáři ve zmíněných regionech.

„Projekt „Zvýšení efektivity hospodářství drobných rolníků v Gruzii“ byl realizován v období od října 2008 do prosince 2010 Charitou Česká republika ve spolupráci s místními partnerskými organizacemi ABCO, Charita Gruzie a GABC v krajích Samtskhe/Javakheti a Guria.“ (Charita ČR, závěrečná zpráva projektu „Zvýšení efektivity hospodářství drobných rolníků v Gruzii“, 2009, 2010) Za část projektu, která proběhla v regionu Samtskhe/Javakheti je zodpovědná ABCO a Charita Gruzie. Za část uskutečněnou v Gurii zodpovídá GABC.

6.5.2 Cíle

Cílem projektu byla nejen podpora podnikání drobných rolníků a zvýšení jejich konkurence schopnosti na místním i evropském trhu, ale rovněž bylo snahou vytvořit model podpory ekonomických aktivit, který by bylo možné aplikovat i v jiných regionech Gruzie. „Obrovský důraz je kladen na udržitelnost projektu; jedná se v podstatě o nastartování podnikatelských aktivit s ambicí dalšího rozvoje do budoucna již bez zahraničního donora.“ (Charita ČR, závěrečná zpráva projektu „Zvýšení efektivity hospodářství drobných rolníků v Gruzii“, 2009, 2010)

6.5.3 Aktivita

V místech realizace projektu, tedy v regionech Samtskhe/Javakheti a Guria, byly zorganizovány informační kampaně, kde byli zájemci prostřednictvím veřejných setkání seznámeni s projektem a možností účastnit se výběrového řízení na založení kooperativní jednotky. Dále byly např. vytvořeny tzv. guidelines, tedy směrnice na zavádění dobré praxe kooperativního jednání a rovněž tréninkový modul pro manažery kooperativních akcí.

Vznikly iniciativní skupiny farmářů, které se účastnily výběrových řízení

na podporu založení kooperativní jednotky. Skupina byla zvolena vždy dle rozhodnutí výběrové komise. Vybrány byly tři skupiny, které byly proškoleny v obchodním plánování. Následně musely sestavit podnikatelský plán, na jehož základě byla vybrána vítězná skupina. Této skupině bylo umožněno založit asociaci/podnik. Členové asociace byli dále proškoleni v různých oblastech, např. v pěstování citrusů, kiwi a lískových ořechů, sběru a sušení mléka, atd. Kooperativní jednotky byly vybaveny zemědělskou technikou, byl podporován odbyt produktů.

6.5.4 Hodnocení projektu

V regionu Samtskhe/Javakheti byly založeny dvě kooperativní jednotky. První byla Asociace zpracovatelů mléka Akhalcikhe - „*Akhalcikhe Dairy Farmers Association*“, druhou byla Asociace zpracovatelů ovoce - „*Fruit Processors Association*“. V regionu Guria byla nejdříve založena „*Amchanagoba*“ (asociace) na zpracování ovoce“, která se však později sloučila s kooperativem „*Agroprodukt*“. V Agroproduktu je nyní zaregistrováno 252 farmářů z devíti vesnic a představuje jedno z největších zem. družstev. Kooperativ byl vybaven sušičkou ovoce, avšak pouze část farmářů se zabývá výrobou sušeného ovoce. Většina se zabývá tříděním a skladováním čerstvého ovoce.

Asociace zpracovatelů mléka se zaměřuje zejména na výrobu sýrů a smetany. Tato jednotka byla vybavena zařízením na výrobu tvarohového sýru, kysané smetany, minilaboratoří pro kontrolu kvality a dvěma dodávkami pro transport a distribuci výrobků. Výroba sýrů započala v roce 2010.

Asociace zpracovatelů ovoce zpracovává čerstvé ovoce pro výrobu marmelády. Jednotka byla rovněž vybavena příslušným zařízením. V roce 2009 zde bylo vytvořeno 6 stálých pracovních míst a 26 osob ze soc. slabých rodin této jednotce pravidelně prodávalo ovoce. Marmelády se ujaly nejen v malých obchůdcích a hotelích v regionu, ale i v hl. městě Tbilisi. Asociace se snaží proniknout i do velkých supermarketů. Podmínkou bylo označení zboží čárovými kódy a zlepšení výrobní technologie. Obojí bylo splněno.

Již zmiňovaný Agroprodukt získal bio certifikát na 50 t borůvek a 60 t kaštanů. Současně se snaží získat i bio certifikát pro víceleté plodiny, jako je např. kiwi nebo citrusy. Na bio produkci se bude specializovat 14 farmářů. Ředitel Agroproduktu se zúčastnil mezinárodního fóra na Ukrajině, kde byla podepsána smlouva na dovoz 100 t mandarinek. V Gurii bylo uspořádáno ekonomické fórum, kde Agroprodukt uzavřel s indickou společností Memorandum o spolupráci, které se vztahovalo k prodeji 150 t kiwi. Toto setkání se díky podpoře místní radnice stalo tradicí. Agroprodukt také navštívily

delegace z Imereti a Adžárie.

Ostatní regiony Gruzie se zúčastnily např. mezinárodního zemědělsko-potravinářského veletrhu v Batumi, kde vystavovalo asi 80 gruzínských společností.

Celkově se zásluhou projektu zvýšila zaměstnanost, životní úroveň obyvatel a konkurenceschopnost drobných rolníků. Ti se mohou věnovat svým aktivitám, avšak s lepšími znalostmi, novým technickým vybavením, podporou odbytu a marketingu. Snaha o provozování bio zemědělství má rovněž kladný dopad na životní prostředí.

Zdroj: Charita ČR, závěrečná zpráva projektu „Zvýšení efektivity hospodářství drobných rolníků v Gruzii“, 2009, 2010

7 KOMENTÁŘ KE SLOVNÍČKU

Součástí bakalářské práce je i rusko-český slovníček základních termínů a spojení, který se nachází v příloze. Vycházela jsem převážně z internetových zdrojů v ruském jazyce. Některé termíny se mi podařilo lehce ověřit ve slovníku (např. ОЖЕГОВ, С. И. *Толковый словарь русского языка*. Москва, 2010), avšak většinu jsem překládala na základě kontextu či pomocí paralelních textů, což nebylo snadné. Domnívám se, že vytvořený slovníček je přínosný, jelikož ruská terminologie z této oblasti teprve vzniká a není tedy možné všechny pojmy vyhledat ve slovníku.

Kromě překladu jsem se snažila zjistit poměr původních a přejatých termínů v ruském a českém jazyce. U víceslovných termínů je řídicí slovo často převzato z cizího jazyka, např. *бесприбыльная организация* – nezisková organizace, *благотворительный фонд* – dobročinná nadace, *вооруженный конфликт* – ozbrojený konflikt. Při srovnání české a ruské terminologie jsem zjistila, že se v české terminologii vyskytuje více domácích slov, např. *донор* – dárcе, *фонд* – nadace, *тренинг* – školení, *коллекция* – sbírka. Kromě toho se samozřejmě v českém jazyce vyskytují i převzaté termíny – např. *intervence*, *волонтер*, stejně jako se v ruském jazyce mohou vyskytovat termíny původní, např. *беженец* - uprchlík, *вызов бедствия* – tísňové volání. Domnívám se, že v ruském jazyce je spíše patrná tendence používání převzatých termínů, což svědčí o internacionalizaci ruských termínů.

Z hlediska původu jsou ve slovníčku zastoupeny termíny církevněslovanské, např. *благотворитель*, *гражданское участие*, *просвещение*, dále původem ruské, např. *недоедание*, *беженец*, ale také slova přejatá z cizích jazyků, např. z němčiny - *лагерь* - tábor, z francouzštiny – *гуманитарный* - humanitární, ale nejvíce z angličtiny - *буферная зона* – nárazníková zóna, *интервенция* - intervence. V tomto slovníčku bylo přejímání nejčastěji provedeno transliterací, např. *грант*, *донор*, *реэмигрант*, *кalkовáním*, např. *буферная зона*, *социальная интеграция* a *транскрипци* - *Каритас*.

Můžeme udělat závěr, že ruská terminologie je dostatečně propracovaná, ale v porovnání s češtinou má některé termíny popisnější, tedy delší, např. *перемещенное лицо* – vysídlenec, *сотрудничество в целях развития* – rozvojová spolupráce, *социальная работа на местности* – terénní sociální práce. Ruská terminologie z oblasti humanitární práce teprve vzniká, a protože mnohdy popisuje nové skutečnosti, „pomáhá“ si přejímáním již zavedených termínů (často jsou to internacionalismy) z cizích jazyků (především z angličtiny).

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo prezentovat dvě české humanitární organizace – Člověka v tísni a Charitu Česká republika a podrobně popsat vybrané humanitární a rozvojové projekty, jež tyto organizace realizovaly v Gruzii. Humanitární projekty obou organizací se zaměřovaly na situaci vzniklou po ozbrojeném konfliktu v roce 2008. Zpracované rozvojové projekty byly zacíleny zejména na rozvoj zemědělství a sociálně-zdravotní sféru. Informace k projektům jsem čerpala z interních zdrojů organizací, konkrétně ze závěrečných zpráv jednotlivých projektů. Závěrečné zprávy projektů CHČR mi poskytly Mgr. Kateřina Zezulková, projektová manažerka pro Gruzii a ing. Sylva Horáková, programová manažerka pro jižní Kavkaz. Zprávy z projektů ČvT poskytl Jan Faltus, koordinátor společnosti.

Myslím, že cíl práce se mi podařilo splnit, i když zde nebyl prostor podrobně popsat všechny projekty. Celkem jsem tedy zpracovala šest projektů – dva humanitární a čtyři rozvojové.

Domnívám se, že všechny výše uvedené projekty můžeme hodnotit kladně, jelikož byly splněny cíle, které si organizace vytyčily, a projekty byly pro cílové příjemce velmi přínosné. Humanitární projekty jsou snadněji pochopitelné, jelikož vždy reagují na určitou krizovou situaci. Otázky mohou vyvolávat rozvojové projekty, kdy se zamýšlíme nad tím, zda nemůže dojít ke zneužití financí, jak byla zajištěna kontrola plnění, jaké jsou dopady projektu, atd.

Rozvojové projekty se zaměřují spíše na chudobu země a podporu konkrétní neprosperující oblasti, např. zemědělství. Příjemcům pomoci jsou často poskytovány drobné granty, tedy finanční prostředky. Nemyslím si, že by mohlo dojít ke zneužití financí, jelikož zájemci o grant jsou nejdříve s projektem seznámeni, odborně proškoleni a potom musí sami vyvinout úsilí, např. sestavit podnikatelský záměr, na jehož základě odborná komise vybere vítěze, který získá grant. Zapojením obyvatel do aktivit projektu a jeho příprav je také eliminována možnost, že by příjemci pomoci pouze pasivně vyčkávali na výsledek projektu. Kontrolu plnění projektu zabezpečují pracovníci daných humanitárních organizací, kteří pravidelně provádějí monitoring situace. Koordinaci projektu zajišťuje projektový manažer. Podle mého názoru mají projekty kladný dopad i z dlouhodobějšího hlediska, jelikož např. farmáři, kteří byli podpořeni projektem, mohou ve svých zemědělských aktivitách pokračovat i nadále, pokud samozřejmě bude přetrvávat zájem o jejich produkci. Žádoucím dopadem je rovněž zvýšení životní úrovně

obyvatelstva.

Projekty Člověka v tísni i Charity Česká republika v Gruzii jsou velice přínosné a inovativní. Dá se říci, že sektorové priority obou společností jsou podobné a některé projekty dokonce provázané, např. humanitární projekt z roku 2008.

Není snadné vybrat nejužitečnější projekt, avšak z mého pohledu je to projekt podpory prevence rakoviny žen a jejího včasného odhalení, jelikož v Gruzii byl tento druh onemocnění častou příčinou předčasných úmrtí. Nemocným ženám se zvýšila šance na přežití, lidé přestali nemoc vnímat jako tabu a začali více chodit na preventivní prohlídky. Domnívám se, že záchrana lidského života by měla vždy být na prvním místě.

Kladné výsledky projektů, které jsem zpracovala, svědčí o potřebnosti a záslužnosti práce humanitárních organizací, které jsou vždy připraveny rychle a efektivně pomáhat tam, kde je zapotřebí.

РЕЗЮМЕ

Предметом настоящей работы являются гуманитарные проекты и проекты развития чешских гуманитарных организаций. Из чешских организаций я выбрала две крупнейшие - «Человека в беде» и «Каритас Чешская Республика». Целью работы являются презентация приведенных организацией, и прежде всего, подробное описание конкретных проектов.

В последнее время постоянно повышается количество вооруженных конфликтов и стихийных бедствий, что способствует страданию людей. Гуманитарные организации реагируют на кризисную ситуацию со стремлением спасти жизни людей и помочь стране начать снова самостоятельно действовать. Помощь осуществляется посредством гуманитарных проектов и проектов развития. По моему, деятельность гуманитарных организаций очень нужна и похвальна.

Гуманитарные проекты реагируют на ситуацию после вооруженного конфликта, который в Грузии произошел в 2008 году. Проекты развития нацелены на поддержку сельского хозяйства, медицинскую и социальную область. Используя терминологию данной темы, я составила русско-чешский словарик. Я базировала особенно на русских текстах.

Сначала я стремилась в общих чертах изобразить значение международного гуманитарного права и Гуманитарной хартии. Международное гуманитарное право регулирует вооруженные конфликты. Так как эти конфликты не удалось искоренить, гуманизация войны является его основной функцией. Гуманитарная хартия - общее заявление, которое определяет принципы гуманитарных акций и помощь людям, пострадавшим от вооруженных конфликтов и стихийных бедствий. Предоставляя помощь, гуманитарные организации должны следовать минимальным стандартам, которые исходят из опыта организаций, и представляют собой средство улучшения эффективности и качества работы гуманитарных организаций. В данном разделе я также определила основные черты гуманитарной помощи и сотрудничества в целях развития. Дело в том, что гуманитарная помощь реагирует на сложившуюся ситуацию, а сотрудничество в целях развития специализируется на бедность и экономическое развитие развивающихся стран.

Во второй главе разработаны история и основная информация о Грузии. Грузия находится в западной части Закавказья на восточном побережье Черного моря. На юге она граничит с Арменией и Турцией, на юго-востоке

с Азербайджаном и на севере с Россией. Ее площадь занимает 69 700 кв. км и численность населения составляет около 4,5 мил. человек. Столицей и важным центром Грузии является Тбилиси. История Грузии обширна и она уходит в глубину веков, поэтому я ее описала от древности до наших дней. В 18-19 веков Грузия находилась в составе России. В те годы экономика государства хорошо развивалась, но граждане Грузии почти ничего с этого не получали. Этот период характеризуют массовые выступления против грузинской аристократии, и в конце 19 века также развивалось рабочее движение и учение марксизма. В 1921 году Красная Армия РСФСР вошла в Грузию. Большевики заняли Тбилиси, и поэтому произошла советско-грузинская война. В том же году, Грузия, Армения и Азербайджан, составляли федеративный союз. В декабре 1922 года Грузия вошла в состав СССР. В 1990 году в Грузии состоялись первые выборы, в результате которых был образован Верховный Совет Республики Грузия. Совет возглавлял Звиад Гамсахурдия. Значительным, для Грузии, был 1991 год, потому что была провозглашена ее независимость. В 1992 году председателем Государственного Совета Грузии был выбран Эдуард Шеварднадзе. Тяжелая экономическая ситуация и низкий жизненный уровень привели в 2003 году к его отставке, и так называемой Революции роз. На основании повторных выборов был президентом Грузии избран Михаил Саакашвили, лидер Революции роз. В 2007 году произошли демонстрации. Оппозиционеры требовали отставку Саакашвили. В конце года он подал в отставку, но в 2008 году был опять избран... Наисильнее на Грузию повлияла война в 2008 году. В войне столкнулись Грузия против армии России, Абхазии и Южной Осетии. Этот конфликт нелегко понять, но в принципе дело в том, что Михаил Саакашвили хотел военной силой подчинить сепаратистские республики - Южную Осетию и Абхазию. Южной Осетии и Абхазии оказала поддержку Россия, и поэтому Грузия в войне не победила. Россия даже в августе 2008 года провозгласила эти республики независимыми. В результате войны погибли тысячи человек, сотни домов были разрушены, появились тысячи беженцев, и поэтому было необходимо, чтобы в страну начала поступать гуманитарная помощь. Помощь предоставляли и чешские гуманитарные организации, прежде всего «Человек в беде» и «Каритас Чешская Республика».

В третьей главе я составила общую информацию о гуманитарной организации «Человек в беде». Возникновение общепольной организации датируется 1992 годом. В этом году были осуществлены первые проекты помощи людям в беде.

Основателями организации являются Шимон Панек, Яромир Штетина и Чешское телевидение. В настоящее время компанию руководит Шимон Панек, который известен также как политический активист и лидер студентов во время Бархатной революции. Так как больше чем обучение его интересовало путешествие, он познакомился с Яромиром Штетиной, известным и знаменитым журналистом и политиком. Возникла дружба и позднее данная бесприбыльная организация. Их первым проектом являлась помощь, пострадавшей от землетрясения, Армении. Организация «Человек в беде» реализует гуманитарную помощь и проекты развития, и поддерживает усилие по демократизации, и соблюдение прав человека. «Человек в беде» эти проекты осуществлял в больше чем 37 странах мира. Кроме помощи за рубежом, организация совершает проекты и в Чешской Республике. Проекты, главным образом, связанные с устранением последствий наводнений. Компания также занимается проблемами социальной интеграции, образует информационные и образовательные проекты. Интересуется поддержкой прав человека и в связи с тем, ежегодно устраивает фестиваль «Единый мир».

Конкретно в Грузии организация действует со второй половины 2005 года. За это время в стране осуществили много проектов, прежде всего, проектов развития. В своей работе я подробно описала три проекта. Первым являлся гуманитарный проект. После войны в 2008 году Грузии нужна была гуманитарная помощь, и поэтому «Человек в беде» предоставлял избранным центрам сообщества и деревням в буферной зоне материальную и психосоциальную помощь. Материальную помощь составляли помимо распределения еды, санитарно-гигиенических потребностей и небольшие ремонты и реконструкции, например, утепление двух центров сообщества. Психосоциальную помощь обеспечивали специалисты. Всего было проведено 59 терапевтических сеансов.

Следующий проект специализируется на поддержке гражданских и молодежных инициатив. Посредством небольших грантов целится на укрепление их потенциала. Он связан с первым этапом проекта, который произошел в 2009 году. Второй этап, реализованный в 2010 году, также сосредоточится на сотрудничестве с местными инициативами и тем является единичным. Благодаря проекту было реализовано 6 проектов из области гражданского участия и 16 проектов отдельных гражданских инициатив.

Третий проект намерен на поддержку экономического развития некоторых регионов Грузии. Проект также состоит из двух этапов. Первый этап был

осуществлен в 2009 году и второй в 2010 году. Целью является поддержка мелких предпринимателей и фермеров, путем предоставления обучающих тренингов и небольших грантов. Проект подкрепил 32 предприятия грант получило 6 фермеров, которые создали сельскохозяйственный кооператив.

Второй гуманитарной организацией, которую я представила, является «Каритас Чешская Республика». Кредом компании является помощь в беде, несмотря на национальность или религию человека. Она помогает, особенно на территории Чешской Республики, но помощь направляет также за рубеж. Во время Второй мировой войны деятельность «Каритас» была ограничена. В 1989 году она снова возникла как гуманитарная организация. С 1995 года находится в составе «Caritas Internationalis» - ассоциации 162 католических благотворительных организаций. У «Каритас Чешская Республика» естественный партнер в большинстве стран, и поэтому она способна помогать быстро и эффективно. Она состоит из 9 субъектов. Каждый субъект возглавляют президент и директор. Деятельность организации очень обширна. Она ведет, например, консультации, приюты для бездомных людей, хосписы для умирающих, дома для пожилых людей... Гуманитарную помощь за рубежом реализует с 1999 года. До сих пор действовала в больше чем 30 странах мира. Приоритетом компании являются развитие образования и восстановление средств к существованию.

«Каритас Чешская Республика» в Грузии начала более ангажироваться в 2008, после вооруженного конфликта. Все проекты компания реализовала в сотрудничестве с местными партнерскими организациями. Как у «Человека в беде», так и у «Каритас Чешская Республика» я из множества проектов выбрала три, которые я подробно описала. Гуманитарный проект также сосредоточился на ситуации после войны 2008 года. Конфликт обозначался огромным количеством внутренне перемещенных лиц. Целью проекта являлось повысить перспективу их возвращения домой. Второй целью являлось предоставление гуманитарной помощи. Людям в беде были распределены газовые плитки, зимняя обувь и кухонное оборудование.

Второй был проект развития, который ориентировался на поддержку профилактики и заблаговременное выявление рака женщин в регионах Самегрело и Шида Картли. Партнерами проекта являлись Национальный онкологический центр, центр по профилактике рака и организация «Танадгома». Благодаря проекту повысились знания о раке и возможностях его лечения. Посредством мобильных

клиник было исследовано 2006 пациентов и количество выживания повысилось у 147 женщин.

Третий проект занимался повышением эффективности экономики мелких крестьян в деревенских областях Грузии. Целью проекта являлось также повышение их конкурентоспособности и создание модели поддержки экономических деятельностей. Были основаны 3 сельскохозяйственных кооператива, которые специализируются на сыроварение, сушку фруктов и производство джема. Благодаря проекту повысилась занятость, жизненный уровень и конкурентоспособность фермеров.

Результаты всех проектов очень позитивны, что свидетельствует об отличной деятельности указанных гуманитарных организаций и об этом, что их работа в кризисной ситуации необходима.

ANOTACE

Jméno a příjmení autora: Denisa Kolínková

Název katedry a fakulty: Katedra slavistiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Název bakalářské práce: Humanitární a rozvojové projekty českých humanitárních organizací v Gruzii

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Zdeňka Vychodilová, CSc.

Počet znaků: 94 939

Počet příloh: 3

Počet titulů použité literatury: 10

Klíčová slova: humanitární pomoc, rozvojová spolupráce, Gruzie, české humanitární organizace, humanitární a rozvojové projekty, tvorba slovníčku

Charakteristika:

Bakalářská práce „Humanitární a rozvojové projekty českých humanitárních organizací v Gruzii“ se zaměřuje na prezentaci dvou humanitárních společností a konkrétních projektů, které realizovaly na území Gruzie. Z organizací byl vybrán Člověk v tísni a Charita Česká republika. Kromě popisu vybraných projektů jsem v práci pojednávala o mezinárodním humanitárním právu, o teorii humanitární práce a rozvojové spolupráce. Rovněž jsem stručně zpracovala historii Gruzie. S využitím terminologie z dané oblasti jsem zpracovala rusko-český slovníček.

BIBLIOGRAFIE

Knihy

Ekonomické reformy roku 1968 a jejich vliv na vývoj po roce 1989. Dráčov, 2008

HAVLÍK, L. E. *Dějiny středověké Gruzie.* Brno, 1980

JUNGBAUEROVÁ, L. a kol. *První pomoc a mezinárodní humanitární právo.* Praha, 1997

KMOCH, V. *Humanitární charta a Minimální standardy pro humanitární pomoc.* Praha, 2003

MLUDEK, I. *Socha příběhů a její kameny.* Olomouc, 2008

Nadace při ČT Člověk v tísni : zpráva o činnosti. Praha, 2005

ŽVÁČEK, D. *Úvod do teorie překladu (pro rusisty).* 2. vyd. Olomouc, 1994

БЕРФОРД, Т. *Грузия Путеводители Bradt.* Москва, 2009

ОЖЕГОВ, С. И. *Словарь русского языка.* 18-е издание. Москва, 1987

ОЖЕГОВ, С. И. *Толковый словарь русского языка.* 27-е издание. Москва, 2010

Internetové zdroje

www.adam.cz

(<http://www.adam.cz/clanek-2008080031-charitativni-organizace-sbiraji-penize-na-pomoc-obetem-valky-v-gruzii.html>, staženo 2011-02-03)

www.caritasczech.org

(<http://www.caritasczech.org/o-nas/index.html>, staženo 2011-02-14)

(<http://www.caritasczech.org/kde-pusobime/gruzie/informace/index.html>,
staženo 2011-04-01)

(<http://www.caritasczech.org/kde-pusobime/gruzie/projekty/117050.html>,

staženo 2011-04-01)

(<http://www.caritasczech.org/kde-pusobime/gruzie/projekty/117051.html>,

staženo 2011-04-01)

(<http://www.caritasczech.org/kde-pusobime/gruzie/projekty/156867.html>,

staženo 2011-04-01)

(<http://www.caritasczech.org/kde-pusobime/gruzie/projekty/156868.html>,

staženo 2011-04-01)

(<http://www.caritasczech.org/kde-pusobime/gruzie/projekty/175063.html>,

staženo 2011-04-01)

(<http://www.caritasczech.org/o-nas/index.html>, staženo 2011-02-18)

www.caucasus.sk/gruzie

(<http://www.caucasus.sk/gruzie>, staženo 2011-03-20)

www.clovekvtisni.cz

(<http://clovekvtisni.cz/index2.php?id=185>, staženo 2011-02-09)

(<http://clovekvtisni.cz/index2.php?id=186>, staženo 2011-02-09)

(<http://clovekvtisni.cz/index2.php?id=279>, staženo 2011-02-09)

(<http://www.clovekvtisni.cz/index2.php?id=113>, staženo 2011-02-09)

(<http://www.clovekvtisni.cz/index2.php?id=115>, staženo 2011-02-09)

(<http://www.clovekvtisni.cz/index2.php?id=116>, staženo 2011-02-10)

(<http://www.clovekvtisni.cz/index2.php?id=131>, staženo 2011-02-09)

(<http://www.clovekvtisni.cz/index2.php?id=176>, staženo 2011-02-03)

(<http://www.clovekvtisni.cz/index2.php?id=197>, staženo 2011-02-10)

(<http://www.clovekvtisni.cz/index2.php?id=261>, staženo 2011-02-09)

(<http://www.clovekvtisni.cz/index2.php?id=285>, staženo 2011-04-01)

(<http://www.clovekvtisni.cz/index2.php?id=286>, staženo 2011-04-01)

(<http://www.clovekvtisni.cz/index2.php?id=287>, staženo 2011-04-01)

(<http://www.clovekvtisni.cz/index2.php?id=322>, staženo 2011-02-10)

(<http://www.clovekvtisni.cz/index2.php?id=774>, staženo 2011-02-10)

www.ct24.cz

(<http://www.ct24.cz/svet/25058-ruske-tanky-ostrelyji-gori-abchazske-jednotky-bojuji-v-kodorske-soutesce/video/1/>, staženo 2011-02-03)

(<http://www.ct24.cz/svet/68283-valku-s-ruskem-rozpoutala-gruzie-mini-experti-evropske-komise/>, staženo 2011-02-03)

www.czda.cz

(<http://www.czda.cz/cra/o-nas.htm>, cit. 2011-03-14)

www.fors.cz

(http://www.fors.cz/cz/Rozvojova-spoluprace/ceska_politika/pojem-zahranicni-rozvojove-spoluprace, cit. 2011-03-14)

www.gramota.ru

www.gruzie.svetadily.cz

(<http://gruzie.svetadily.cz/>, staženo 2011-03-20)

www.charita.cz

(<http://www.charita.cz/article.asp?nArticleID=310&nDepartmentID=187&nLanguageID=1>, staženo 2011-02-14)

(<http://www.charita.cz/article.asp?nArticleID=456&nDepartmentID=271&nLanguageID=1>, staženo 2011-02-14)

(<http://www.caritasczech.org/o-nas/index.html>, staženo 2011-02-18)

(<http://www.charita.cz/Article.asp?nArticleID=1067&nLanguageID=1>, staženo 2011-02-14)

(<http://www.charita.cz/article.asp?nArticleID=1148&nDepartmentID=185&nLanguageID=1>, cit. 2011-02-18)

(<http://www.charita.cz/article.asp?nArticleID=1191&nDepartmentID=183&nLanguageID=1>, staženo 2011-02-18)

(<http://www.charita.cz/article.asp?nArticleID=301&nDepartmentID=174&nLanguageID=1>, staženo 2011-02-18)

(<http://www.charita.cz/article.asp?nArticleID=303&nDepartmentID=176&nLanguageID=1>, staženo 2011-02-18)

(<http://www.charita.cz/article.asp?nArticleID=305&nDepartmentID=181&nLanguageID=1>, staženo 2011-02-18)

(<http://www.charita.cz/article.asp?nArticleID=310&nDepartmentID=187&nLanguageID=1>, staženo 2011-02-18)

(<http://www.charita.cz/article.asp?nArticleID=314&nDepartmentID=188&nLanguageID=1>, staženo 2011-02-14)

(<http://www.charita.cz/article.asp?nArticleID=319&nDepartmentID=186&nLanguageID=1>, staženo 2011-02-18)

(<http://www.charita.cz/article.asp?nArticleID=670&nLanguageID=1>, staženo 2011-02-14)

www.infoservis.cz

(<http://www.infoservis.net/about.php>, staženo 2011-02-10)

www.jaromirstetina.cz

(<http://www.jaromirstetina.cz/tiskovezpravy/srpen-2008/jihoosetinske-mesto-cchinvali-znicila-ruska-58-armada-1.html>, staženo 2011-02-01)

(<http://www.jaromirstetina.cz/zivotopis/>, staženo 2011-02-22)

www.lidovky.cz

(http://www.lidovky.cz/dva-roky-po-valce-s-gruzii-rozmistilo-rusko-v-abchazii-rakety-put-/ln_zahranici.asp?c=A100811_135314_ln_zahranici_jv, staženo 2011-02-03)

www.masek.eu

(http://masek.eu/www3/index_panek.php, staženo 2011-02-09)

www.mzv.cz

(<http://www.mzv.cz/rozvoj>, cit. 2011-03-14)

(http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc, cit. 2011-03-14)

www.osn.cz

(<http://www.osn.cz/mezinarodni-pravo/?kap=67>, cit. 2011-03-14)

(<http://www.osn.cz/system-osn/organizacni-struktura/?sub=84>, cit. 2011-03-14)

www.pametnaroda.cz

(<http://www.pametnaroda.cz/witness/index/id/1693>, staženo 2011-02-09)

www.pressweb.cz

(<http://www.pressweb.cz/clovek-v-tisni>, staženo 2011-02-03)

www.rozvojovka.cz

www.sololaki.ru

(<http://sololaki.ru/2008/03/22/2.html>drevnyaya_istoriya/drevnyaya_istoriya/, staženo 2011-03-25)

(<http://sololaki.ru/2008/03/22/3.html>srednie_veka/, staženo 2011-03-25)

(<http://sololaki.ru/2008/03/22/4.html>gruziya_mezhdu_iranom_turtsiej_i_rossiej/, staženo 2011-03-26)

(<http://sololaki.ru/2008/03/22/5.html>gruziya_v_sostave_rossii/, staženo 2011-03-26)

(<http://sololaki.ru/2008/03/22/7.html>gruziya_v_sostave_sssr_19211991/, staženo 2011-03-28)

(<http://sololaki.ru/2008/03/22/8.html>nezavisimaya_gruziya_1991-/, staženo 2011-03-28)

(<http://www.sololaki.ru/2008/03/22/6.html>pervaya_respublika_19171921/, staženo 2011-03-28)

www.trikralovasbirka.cz

(<http://www.trikralovasbirka.cz/o-sbirce/>, cit. 2011-02-18)

www.zpravy.idnes.cz

(http://zpravy.idnes.cz/rusko-se-nedrzi-dohod-hrozba-konfliktu-trva-rika-velvyslankyne-gruzie-134-/zahranicni.asp?c=A090807_181428_zahranicni_ipl, staženo 2011-02-01)

(http://zpravy.idnes.cz/rusove-postupuji-gruzii-udajne-obsadili-mesta-gori-a-poti-pna-/zahranicni.asp?c=A080811_090330_zahranicni_ad, staženo 2011-02-01)

www.zpravy.rozhlas.cz

(http://zpravy.rozhlas.cz/zpravy/zahranici/_zprava/488222, staženo 2011-02-01)

Ostatní zdroje

Interní zdroje organizací

ČvT, závěrečná zpráva projektu „Humanitární asistence vnitřním uprchlíkům ve vybraných uprchlických centrech“, 2008

ČvT, osnova závěrečné zprávy o realizaci projektu „Rozvoj občanské společnosti a její účasti na veřejném životě v Gruzii“, 2010

ČvT, závěrečná zpráva o realizaci projektu „Podpora ekonomického rozvoje opomíjených oblastí Gruzie“, 2010

Charita ČR, závěrečná zpráva projektu " Humanitární pomoc - návrat obyvatel do vysídlených oblastí v důsledku válečného konfliktu v Gruzii ", 2008

Charita ČR, závěrečná zpráva projektu " Podpora prevence a včasného odhalení rakoviny u žen v regionech Samegrelo a Shida Kartli ", 2010

Charita ČR, závěrečná zpráva projektu " Zvýšení efektivity hospodářství drobných rolníků v Gruzii ", 2009, 2010

Přednášky

Úvod do teorie překladu, zimní semestr 2009, doc. PhDr. Zdeňka Vychodilová, CSc.

Konzultace

Ústní konzultace s absolventkami Vyšší odborné školy sociální v Olomouci – Janou Kowalovou, Zuzanou Országovou a Danou Haferníkovou.

Konzultace prostřednictvím elektronické pošty a telefonátu s pracovníky daných organizací – Ing. Sylvou Horákovou, Mgr. Kateřinou Zezulkovou, Janem Faltusem.

PŘÍLOHY

1. slovníček
2. seznam zkratek
3. fotodokumentace

1. СЛОВАРИК – SLOVNÍČEK

беженец -нца, м.	uprchlík
бесприбыльная организация –ой, -ии, ж.	nezisková organizace
беспристрастность -и, ж.	nestrannost
благотворитель -я, м.	filantrop
благотворительный фонд -ого, -а, м.	dobročinná nadace
боеприпасы -ов, м.	munice
борьба с бедностью -ы, ж.	boj s chudobou
буферная зона -ой, -ы, ж.	nárazníková zóna
взрывоопасная зона -ой, -ы, ж.	výbušná zóna
внутренне перемещенное лицо -ого, -а, ср.	vnitřně vysídlená osoba
военнопленный -ого, ср.	válečný zajatec
вооруженное вмешательство -нного, -а, ср.	ozbrojená intervence
вооруженный конфликт -ого, -а, м.	ozbrojený konflikt
вызов бедствия -а, м.	tísňové volání
гражданское население -ого, -я, ср.	civilní obyvatelstvo
гражданское участие -ого, -я, ср.	občanská participace
грант -а, м.	grant
гуманитарная интервенция -ой, -и, ж.	humanitární intervence
гуманитарная организация -ой, -ии, ж.	humanitární organizace
гуманитарная помощь -ой, -и, ж.	humanitární pomoc
гуманитарный груз -ого, -а, м.	humanitární náklad/pomoc
гуманность -и, ж.	humánnost
доброволец -льца, м. / волонтер -а, м.	dobrovolník, volentér
донор -а, м.	dárce
затяжной гум. кризис -ого, -ого, -а, м.	vleklá humanitární krize
защитная зона -ой, -ы, ж.	ochranné pásmo
защищенная мастерская -нной, -ой, ж.	chráněná dílna
Каритас	Charita
конкурентоспособность фермеров -и, ж.	konkurenceschopnost farmářů
лагерь беженцев –я, м.	uprchlický tábor
недоедание -я, ср.	podvýživa
нелегальная миграция -ой, -ии, ж.	nelegální migrace

обучающий тренинг -его, -а, м.	školení
организация развития -ии, ж.	rozvojová organizace
основные потребности -ых, ей, ж.	základní lidské potřeby
перевязочный материал -ого, -а, м.	obvazový materiál
перемещенное лицо -ого, -а, ср.	vysídlenec
переселенец -нца, м.	přesídlenec
перспектива возвращения -ы, ж.	perspektiva k návratu
поддержка граждан. общества -и, ж.	podpora občanské společnosti
помощь в нужде -и, ж.	pomoc v nouzi
пострадавшее население -его, -я, ср.	postižené obyvatelstvo
приют -а, м.	přístřeší
продовольственная помощь -нной, -и, ж.	potravinová pomoc
проект развития -а, м.	rozvojový projekt
прозрачность -и, ж.	transparentnost
просвещение -я, ср.	osvěta
профилактика -и, ж.	prevence
психологическая помощь -ой, -и, ж.	psychologická pomoc
распределение -я, ср.	distribuce, rozdělování
реэмигрант -а, м.	navrátilce, reemigrant
содействие экономическому развитию, -я, ср.	podpora hospodářského rozvoje
сокращение масштабов нищеты -я, ср.	zmírňování chudoby
сообщество -а, ср.	komunita, společenství
сотрудничество в целях развития -а, ср.	rozvojová spolupráce
социальная интеграция -ой, -ии, ж.	sociální integrace
социальная работа на местности -ой, -ы, ж.	terénní sociální práce
социальное включение -ого, -я, ср.	sociální začleňování
социальное исключение -ого, -я, ср.	sociální vyloučení
стихийное бедствие -ого, -я, ср.	přírodní katastrofa
усилие по демократизации -я, ср.	snaha o demokratizaci
уязвимый человек -ого, -а, м.	zranitelná osoba
финансовая коллекция -ой, -ии, ж.	finanční sbírka
хартия -и, ж.	charta
хоспис -а, м.	hospic

центр сообщество -а, м.

«Человек в беде» -а, м.

komunitní centrum

„Člověk v tísní“

2. SEZNAM ZKRATEK

ABCO	Association of Business Consulting Organizations of Georgia
ČRA	Česká rozvojová agentura
ČvT	Člověk v tísni
GABC	Guria Agribusiness Center
GRV	globální rozvojové vzdělávání
HP	humanitární pomoc
CHČR	Charita Česká republika
IDPs	internally displaced persons
IKV	interkulturní vzdělávání
IOM	International Organization for Migration
NCC	Národní onkologické centrum
NGO	Non-Governmental Organization
NNO	nestátní nezisková organizace
OCHA	Úřad pro koordinaci humanitární činnosti
PIN	People in need
PSI	programy sociální integrace
TDDF	Tkibuli district development foundation
UNFPA	Populační fond OSN
UNHCR	Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky
WFP	Světový potravinový program
ZRS	zahraniční rozvojová spolupráce

3. FOTODOKUMENTACE

Podpora ekonomického rozvoje opomíjených oblastí, zdroj Jan Faltus, ČvT

Materiální humanitární pomoc, distribuce plynových hořáků, region Shida Kartli, zdroj Ing. Sylva Horáková, CHČR

Materiální humanitární pomoc, distribuce plynových hořáků, region Shida Kartli, zdroj Ing. Sylva Horáková, CHČR

Materiální humanitární pomoc, distribuce plynových hořáků, region Shida Kartli, zdroj Ing. Sylva Horáková, CHČR

Materiální humanitární pomoc, distribuce plynových hořáků, region Shida Kartli, zdroj Ing. Sylva Horáková, CHČR

Materiální humanitární pomoc, distribuce plynových hořáků, region Shida Kartli, zdroj Ing. Sylva Horáková, CHČR

Materiální humanitární pomoc, výroba zimní obuvi, region Shida Kartli, zdroj Ing. Sylva Horáková, CHČR

Zdravotní sestra Megi v akci, vesnice u města Gori, autor Dana Haferníková

Ženy řídí domácnost, buffer zone u Zugdidi, autor Dana Haferníková

Vážně nemocní v domácnostech, buffer zone, autor Dana Haferníková

Práce lékaře - kryochiorurga, onkologické centrum v zemi, Tbilisi, autor Dana Haferníková

V centru pro mentálně postižené, Aregak, autor Dana Haferníková